

Gazeta învățămîntului

organ al Ministerului Învățămîntului și al Comitetului Central al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

Anu. XIV nr. 697

vineri 1 Martie 1963

8 pagini 25 bani

ELEVI INOVATORI

Era cam pe la sfîrșitul anului trecut cînd, după o discuție în legătură cu unele probleme de producție, șeful secției de strungărie mi-a spus zîmbind mulțumit: „Cred că în curînd numărul inovatorilor din secția noastră va crește cu încă trei. Și vor fi cei mai tineri inovatori din întreaga uzină „Tudor Vladimirescu”. Așa am aflat că trei dintre elevii clasei a X-a a Școlii medii „Mihail Eminescu”, care își efectuează practica în producție la uzina noastră — Alexandru Neagu, Gabriel Florescu și Alexandru Nica — lucrează la construirea unui dispozitiv original pentru mașina de găurit. M-am bucurat mult, așa cum s-ar fi bucurat oricine care iubeste tehnica, aflînd că tînră generație pășește încă de pe băncile școlii pe calea creației tehnice originale.

Mi i-am amintit pe elevii acestei clase așa cum arătau atunci cînd au pășit pentru prima oară pe poartă uzinei noastre. În secția de strungărie, unde au fost reparați, s-au oprit cu mult interes, dar oarecum intimidat, înaintea fiecărei mașini. Se interesau de funcționarea ei, de piesele pe care le execută. Și așa, treptat, săptămîna de săptămîna, au început să deprindă tainele mașinilor-unelte.

Anul acesta, ținîndu-se seama de cunoștințele însușite anterior, li s-au încredințat spre efectuare piesele de strungere de la ștergătoarele de parbriz ale autobuzelor și troleibuzelor.

Pentru aceasta aveau de executat în plăcuța piesei de strungere după trasarea anterioară, trei găuri la distanțe egale. Plăcuțele se deplasează sub burghiul mașinii de găurit pentru executarea fiecărei găuri în parte.

În același timp lucrarea cere multă precizie, căci de îndată ce apare cel mai mic joc al plăcuței se poate rupe burghiul sau deplasa gaura față de trasare, ceea ce provoacă rebutarea întregii piese.

Atunci în mintea lui Alexandru Neagu a încolțit o idee: ce-ar fi dacă s-ar realiza un dispozitiv

pentru găurirea piesei de strungere? Ceilalți doi colegi ai săi care lucrau la aceeași piesă au îmbrățișat cu căldură proiectul de inovație.

Apoi, în multe după-amieze, cei trei prieteni puteau fi văzuți la cabinetul tehnic al uzinei, studiînd lucrări privitoare la executarea diferitelor dispozitive pentru mașina de găurit. În același timp au început să revadă cu stăruință cunoștințele de fizică și matematică.

Colectivul cabinetului tehnic, ca și profesorii școlii au încurajat și au sprijinit permanent căutările creatoare ale elevilor. Inginerii, maistrii și muncitorii frunțași — în special tovarășii Constantin Balica și Ion Tudor — le-au dat îndrumări privind condițiile tehnice ale realizării unei inovații. Un ajutor de mare preț l-a acordat profesorul de desen tehnic Gheorghe Georgescu, care este în același timp și îndrumătorul de practică al elevilor clasei respective. Bun cunosător al problemelor de desen și priceput, de asemenea, în tehnica de producție, el a luat parte personal la transpunerea pe planșe de desen a ideii inovatoare.

Dispozitivul conceput de elevi și realizat acum în practică permite prinderea simultană pe masa mașinii de găurit a două plăci suprapuse care sînt găurite de o dată. Deci din trei treceri succesive sînt executate două piese în loc de una, cît se putea lucra înainte. În plus, datorită faptului că dispozitivul este prevăzut cu o bucsă de ghidaj, se elimină și operația de trasare. Plăcuțele fiind prinse foarte precis, defecțiunile — ca, de pildă, ruperea burghiului sau execuția excentrică a găurilor — sînt total eliminate, după cum, de altfel, se micșorează și efortul fizic al muncitorului. Inovația celor trei elevi a determinat, în ansamblu, reducerea cu aproape 50% a timpului de lucru pentru executarea piesei de strungere a ștergătorului de parbriz.

Cu cîteva zile, în urmă am asistat, cu emoție, la secința de sărbătorire a celor mai tineri inovatori din uzina noastră. Atunci cînd tovarășul Dumitru Vilcu, responsabilul cabinetului tehnic, le-a înmînat elevilor Alexandru Nica, Gabriel Florescu și Alexandru Neagu carnetele de inovatori, simțeam că pe cei trei adolescenți îi învăluie dragostea plină de căldură a întregului nostru colectiv. Eram mîndri de ei. Și mulțumirea noastră a fost cu atît mai mare cînd am aflat, din spusele tovarășilor Constanța Popescu, directoarea Școlii medii „Mihail Eminescu” și Olga Radu, diriginta clasei în care învață cei trei elevi inovatori, că ei sînt și frunțași la învățătură (Alexandru Nica nu se bucura pînă de curînd de acest renume. Dar în ultimul timp a făcut un efort deosebit, lichidînd cu notele mediocre la unele discipline și intrînd și el în rîndul frunțașilor clasei).

Drept semn al aprecierii de care se bucură în rîndurile colectivului nostru elevii Școlii medii „Mihail Eminescu”, conducerea și organizația de partid a întreprinderii au anunțat, cu prilejul aceleiași ședințe, că la cele 12 strunguri care alcătuiesc sectorul de lucru al ucenicilor din secția de strungărie vor lucra de acum înainte, independent, și elevii școlii medii.

Sîntem siguri că, sub îndrumarea maistrilor, stimulați de întrecerea la care i-au chemat ucenicii, elevii își vor însuși mai tîmeinic deprinderile de producție, vor căuta să cunoască și mai adînc tehnica înaintată, lărgindu-și în același timp orizontul științific. Iar exemplul celor trei elevi inovatori va rodi în numeroase fapte demne de toată lauda.

GHEORGHE PIȚULESCU
inginer șef
al uzinelor „Tudor Vladimirescu”

Viitorii arhitecți, elevii de astăzi ai Școlii tehnice de arhitectură și construcția orașelor din București

În problema manualelor

Discuția pornită în presă cu privire la cerințele actuale față de manualele școlare interesează nu numai cadrele didactice și pe lucrătorii Ministerului Învățămîntului și ai Editurii didactice și pedagogice, ci și pe orice om de cultură.

Propunerile care se fac și concluziile care se trag arată că discuția nu vizează numai manualele ca instrumente de studiu individual pentru elevi și călăuze pentru pedagogi, ci și programele de învățămînt și, în fond, cultura generală actuală.

Cei mai mulți specialiști în articolele publicate, constată un progres simțitor atît în ce privește conținutul manualelor, cît și în ce privește prezentarea lor. Mai toți se referă, însă, la faptul că manualele nu reflectă complet toate progresele obținute pînă în ultimul moment în specialitatea lor. Bineînțeles că nu trebuie să lipască, expuse pe larg sau pe scurt, toate etapele de dezvoltare din trecut ale specialității respective.

Fără îndoială că cerințele istorice de cultură ale epocii în care trăim trebuie să fie satisfăcute, în fundamentul lor, de obligațiile învățămîntului de cultură

generală, dar posibilitățile școlii nu corespund cu cerințele absolute ale fiecărei specialități.

Școala de cultură generală este un factor de formare intelectuală și morală a tinerelor generații, dar și un așezămînt de inițiere, de introducere în bazele științelor și ale culturii în general. Ea familiarizează pe elevi cu metodele de cunoaștere și de cercetare, creează deprinderi de studiu, însușește pasiuni sau deșteaptă interesul pentru o disciplină sau alta și, potrivit particularităților de vîrstă și etapei de dezvoltare a tinerilor, le dozează eforturile după capacitatea lor reală de a cuprinde complexitatea problemelor.

Tendențe de specializare au pătruns în școala noastră de cultură generală și, mai ales, cursul mediu tinde să devină o preuniversitate sau o mică universitate. Cu toate acestea, acest curs își păstrează caracterul de școală de cultură generală.

Nu e mai puțin adevărat, însă, că progresul în cunoașterea și stăpînirea forțelor naturii a căpătat o cadență vertiginosă. Cifra comunicărilor științifice, așa cum arată tov. dr. Mircea Pădu-

releanu în articolul său „Coordonate ale științei”, publicat într-un număr recent al revistei „Contemporanul”, a ajuns în întreaga lume la 3.000.000, iar numărul cercetătorilor, în toate sectoarele științei și tehnicii, era la începutul anului 1961 de circa 2.000.000. Un asemenea uriaș efort de cercetare duce, negreșit la noi și noi descoperiri, la importante realizări în știință și tehnică, la neașteptate schimbări sau completări în soluționarea problemelor pe care cerințele vremii actuale le impun. În articolul citat se mai adaugă: „Conceptul de cultură generală suferă — datorită progresului științei — o transformare calitativă. Cu greu poate fi imaginat astăzi un intelectual — nu numai inginer, arhitect sau medic, dar chiar și pedagog, economist și om de literă — care să nu aibă nevoie, chiar pentru problemele profesionale, de sprijinul unor discipline cum ar fi matematica, electronica, cibernetica”.

Personal sînt convins de adevărul acestei afirmații și cred că, nu prea tîrziu, vor interveni și alte cuceriri ale științei și tehnicii care nu vor putea lipsi din formația unui intelectual. În pas

cu vremea, școala și-a însușit, rînd pe rînd, tot ce a constituit un progres în domeniul științelor și al tehnicii. Cine a învățat, de pildă, fizica acum 40 de ani rămîne uimit de cite capitole noi și importante au fost adăugate în studiul fizicii, iar cel care va deschide o fizică, peste numai 10 ani va rămîne uimit, la rîndul său, de cite alte noi capitole se vor adăuga.

Nu mai puțin, în organizarea învățămîntului nostru de cultură generală, ne aflăm în situația ciudată că față de creșterea continuă și vertiginosă a volumului de cunoștințe necesare să intre în cultura unui tînar — și nu numai cunoștințe științifice, dar și literare, artistice, politice, cunoștințe și deprinderi practice de muncă în producție — timpul pe care programele școlare îl pun la dispoziția elevilor și cadrelor didactice în școală este mereu același: 5, maximum 6 ore pe zi și 12 ani — au fost și 10 ani și 11 ani — de învățămînt de cultură generală. Oricît de mari și de importante probleme se vor adăuga în viitor în fizică, programa școlară nu-i va putea pune la dispoziție decît aceleași 3 ore sau chiar 2 ore săptămînal.

Este drept că capacitatea medie de înțelegere și asimilare a

Prof. PETRE DRĂGOIESCU

(Continuare în pag. a 7-a)

Întîmpinînd alegerile

de la 3 Martie

Cadrele didactice și elevii din orașele raionale și din comune întîmpină sărbătorește alegerile, care vor avea loc la 3 martie.

În multe locuri școlile găzduiesc întîlnirile între alegătorii și candidații, în rîndurile cărora se numără și mulți învățători și profesori. Asemenea întîlniri au avut loc de curînd, de pildă, la Școala de 8 ani din comuna Boldești, raionul Ploiești. În cadrul acestor întîlniri alegătorii au făcut numeroase propuneri privind întărirea economico-organizatorică a gospodăriei colective din localitate, îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață ale tîranilor colectivști, înfrumusețarea comunei etc. Firește că unul din obiectivele principale ale discuției dintre candidați și alegători a fost și acela privind la îmbunătățirea muncii în școală.

Printre alegătorii ce vor vota în acest an pentru prima dată se găsesc mulți elevi care au împlinit de curînd 18 ani. Pentru aceștia se organizează numeroase acțiuni în școli și la punctele de agitație.

De pildă, la Școala tehnică veterinară din Galtiu, raionul Alba, a avut loc recent, în cinstea elevilor care votează anul acesta pentru prima dată, o manifestare cultural-artistică. Cu acest prilej li s-a vorbit despre drepturile cetățenilor în R.P.R., despre realizările obținute în anii puterii populare și despre condițiile de muncă și învățătură create tinerilor din patria noastră.

Și în comunele și orașele regiunii Suceava au loc manifestări închinată tinerilor alegători, elevii ai școlilor de cultură generală, profesionale și tehnice. Cu acest prilej ei pot afla o serie de aspecte din timpul alegerilor din trecut, ceea ce le dă posibilitatea să înțeleagă mai bine înaltul democratism al orînduirii noastre.

Prețutindeni învățătorii și profesorii iau parte activă la acțiunile din cadrul campaniei electorale, prin conferințe, expuneri etc. În satele regiunii Hunedoara, de exemplu, numeroase cadre didactice au ținut conferințe interesante referitoare la realizările regimului nostru în anii puterii populare.

Manualele de limba latină

In biblioteca pentru copii din Tirgu Mures

În raport cu cerințele

Ediția din 1962 a manualului de literatura română pentru clasa a VIII-a a școlilor cu limbile de predare ale minorităților naționale aduce multe îmbunătățiri față de vechile ediții. Materia cuprinsă în manual este în general mai bogată, a sporit numărul creațiilor literare care contribuie la educarea elevilor în spiritul patriotismului socialist, care demonstrează superioritatea orânduirii socialiste. De asemenea, se vede din manual preocuparea autorilor pentru educarea elevilor în spiritul internaționalismului proletar prin includerea unor lucrări literare deosebit de semnificative din acest punct de vedere.

Problemele de teorie a literaturii îi familiarizează larg pe elevii cu anumite noțiuni și categorii estetice în limba română, ceea ce le va permite să studieze în condiții și mai bune, în clasele mai mari, istoria literaturii române.

Este binevenită prezența exercițiilor plasate după fiecare lectură — compuneri, descrieri, caracterizări, răspunsuri la felurite întrebări legate de tema studiată — care au scopul de a îmbunătăți exprimarea orală și scrisă a elevilor. Este de asemenea binevenită și atenția ce se acordă explicării unor cuvinte și noțiuni mai grele, ceea ce ajută la înțelegerea celor studiate și în același timp îmbogățește vocabularul elevilor.

Stilul manualului, în general, este îngrijit. S-a folosit o limbă simplă, clară, expresivă, ce permite însușirea cunoștințelor.

Manualul are însă și o serie de lipsuri, pe care aș vrea să le relev.

Cred că se trece adeseori prea ușor peste ceea ce este esențial în conținutul creațiilor propuse spre studiere. Dacă o operă literară care se predă în clasa a VIII-a se va relua în clasele superioare, se poate face în clasa a VIII-a o analiză mai sumară a creației respective, fără însă a neglija elementele cele mai semnificative. Atunci când aceasta nu se reia în clasele mai mari analiza trebuie să se facă cu cea mai mare atenție, astfel încât ea să cuprindă tot ce este esențial, caracteristic. Din acest punct de vedere nu ne satisfac, de pildă, felul cum este analizată fabula „Ciinele și Cățelul” de Grigore Alexandrescu. Manualul dă o analiză schematică și care nu pune suficient în evidență semnificația social-politică a conținutului fabulei, în primul rând din cauză că autorii au caracterizat prea „telegrafic” personajele.

Tot astfel, îndrumările date cu

privire la nuvela lui Ion Slavici „Budulea taichii” sînt extrem de reduse. Era absolut necesar să se fi subliniat realitățile sociale pe care se brodează acțiunea din această nuvelă. Manualul ar fi trebuit să dea o caracterizare de ansamblu a nuvelei, astfel încît elevilor să le rămînă o imagine unitară despre ea, cu atât mai mult cu cît aceasta nu se mai studiază în clasele mari.

Socotesc de asemenea că balada „Miorița”, această capodoperă folclorică a poporului nostru, trebuia analizată mai temeinic. „Îndrumările” din carte trebuiau să se oprească mai îndelung asupra personajelor baladei, asupra gamei bogate de sentimente profund omenești pe care cîntărețul popular le oglindește în ea, asupra mijloacelor poetice folosite cu deosebită măiestrie.

Cred că, dacă din romanul lui Liviu Rebreanu „Răscoala” ar fi fost prezentate mai multe episoade, elevii ar fi putut să vadă mai bine caracterul represiv, criminal, al aparatului de stat burghezomșoșieresc, care n-a ezitat să trimită la moarte 11.000 de țărani, slugărnicia reprezentanților autorității de atunci față de cei la putere, precum și ura lor față de popor.

Și analiza dramei „Bălcescu” de Camil Petrescu ar fi trebuit să reliefeze mai puternic personalitatea marelui democrat revoluționar, cu atât mai mult cu cît manualul nu cuprinde și lecții speciale despre opera lui Bălcescu. Pentru prezentarea mai largă a realităților timpului s-ar fi cerut și caracterizarea altor personaje pozitive ale piesei, ca de exemplu Goleșcu-Arăpîlă, ca și a unora din cele negative, ca de exemplu boierul Alecu Filipescu-Vulpe. Apoi ar fi fost absolut util să se respecte indicația din programă de a se preda și unele noțiuni de teorie a literaturii în legătură cu piesa de teatru.

În manual mai există și alte prezentări sumare, fără sublinierea satisfăcătoare a ceea ce este ilustrativ pentru scriitorii și creațiile studiate.

Avem datoria să dăm elevilor o pregătire temeinică, să ridicăm nivelul cunoștințelor lor de limba română, așa încît să o poată folosi cît mai corect și cît mai expresiv.

În această direcție de un real și mare folos ne pot fi manualele, bine alcătuite și îmbunătățite în raport cu cerințele.

Prof. VICTOR TOROK
București

Manualele de limba latină, ediția 1962, sînt mult îmbunătățite atît în ce privește conținutul științific și ideologic, cît și forma de expunere și înfățișare grafică. Textele de lectură sînt mai adecvate scopului instructiv-educativ al lecțiilor, mai bine dozate ca volum, putînd fi încadrate în timpul afectat unei ore. Preocuparea autorilor pentru calitatea manualelor se vede și în aceea că au fost corectate unele greșeli de gramatică existente în manualul de clasa a VIII-a, că s-a redus materialul de prisos în expunerea problemelor de literatură și au fost sistematizate primele capitole de istorie a literaturii latine din manualul pentru clasa a X-a.

Cu toate acestea, mai există în manuale o serie de scăpări, de care ar trebui să se țină seama în edițiile viitoare.

Astfel, încă nu este complet clarificată problema temei prezentului la conjugarea a III-a. În manualul pentru clasa a VIII-a (pag. 27) se spune, într-un tot just, că un verb de conjugarea a III-a are tema prezentului terminată în consoană: **dic —, duc — etc.**, intrucît **e** de la infinitiv este o vocală de legătură. Nu se poate afirma însă, așa cum se face în manual, că la indicativul prezent această vocală, care la prima persoană nu apare, „se schimbă la celelalte persoane în **i**, iar la persoana a III-a plural în **u**” (pag. 28). Corect este să se spună că „se înlocuiește” cu **i** și cu **u**.

Autorul scapă din vedere vocala de legătură **e** atunci cînd afirmă, la pagina 40, că participiul prezent la conjugările a III-a și a IV-a se formează din tema prezentului, la care se adaugă **ens**. Corect este să se spună că **e** este aci o vocală de legătură între tema prezentului și caracteristica **-ns**. Aceași scăpare se constată și la explicarea gerunziului (pag. 88), unde se afirmă că la conjugările a III-a și a IV-a se adaugă la temă — **end**, în loc să se arate că grupul caracteristic **-nd** se leagă de tema prezentului cu vocala de legătură **e**. În legătură cu aceasta ar fi fost bine să se sublinieze că **-ns** de la participiul prezent, **-nd** de la gerunziu, **-b** de la viitorul I, **-a** de la conjunctivul prezent etc. sînt „caracteristici” (grup caracteristic consoană sau vocală caracteristică etc.).

În manualul pentru clasa a IX-a se tratează greșit și confuz tema prezentului la conjugarea a III-a. Astfel, nu se spune nimic despre vocala de legătură **e** de la infinitivul prezent și nici despre vocalele de legătură **i** și **u** necesare la formarea indicativului prezent. Mai mult, lucrurile sînt

inutil complicate, pornindu-se de la „rădăcina” verbală (pag. 37), la care se adaugă „vocala caracteristică” a conjugării: **laud — a**. Mai departe, explicînd tema prezentului, autorii afirmă că aceasta se obține înlăturînd sufixul **-re** de la infinitiv; deci, la conjugarea a III-a, după explicația de mai sus, ar urma ca acest **e** să fie vocala caracteristică a conjugării, adăugată la „rădăcina verbală care poartă înțelesul”. În continuare, se exemplifică conjugarea indicativului prezent: **scribo, scribis, scribit** etc., sublinindu-se terminațiile personale fără să se explice însă de unde provine **i** prezent în cuvîntul **scribi**. Despre persoana a III-a plural, care are vocala de legătură **-u**, nu se amintește, deși trebuia. Aceasta nu mai are **i**, ca persoanele a II-a și a III-a plural, cum vrea să spună acel „etc.” pus în manual după persoana a III-a singular.

După toate acestea, pe pagina următoare (38), autorii, vînd să generalizeze, spun: „După cum se vede: — prezentul indicativ nu are sufix, ci desinențele personale se adaugă direct la temă; la conjugarea a III-a, **-e**, **-i** și **-u** sînt vocale de legătură, care, împreună cu tema verbală consonantică (**scrib**) formează tema prezentului”. Lucrurile se incurcă pentru cine caută să înțeleagă ce citește: în primul rînd găsește acum în text „temă verbală” în loc de „rădăcină verbală”; apoi se revine tot la tema prezentului în vocală, **scribe**; ba, ceva mai mult, ar putea ajunge la trei teme ale prezentului: **scribe, scribi și scribu** (!). În manual se explică imediat formarea conjunctivului prezent activ: la conjugările a II-a, a III-a și a IV-a cu sufixul **-a**, deci din tema prezentului + sufixul **a** + desinențele personale. Dîndu-și seama că la conjugarea a III-a, conform explicațiilor date anterior, ar trebui să fie **scribeam, scribeas** etc., autorii fac o notiță la subsol, în care spun: „fără vocală de legătură”. Da, căci după explicațiile mai sus arătate, ar putea să se ajungă și la „scribias” ca și la „scribuas”.

Celelalte moduri din tema prezentului, participiul și gerunziul, care la conjugările a III-a și a IV-a cer, după cum știm, vocala de legătură **-e**, se explică din tema în vocală **scribe** după analogia **lauda, habe, audi**. De aceste moduri autorii menționează vocala de legătură **-e** numai la conjugarea a IV-a. La fel este explicat și imperfectul indicativului (pag. 38—39). La explicarea viitorului (pag. 40) **scribam, scribes**, se spune, la observații: „Verbele

de conjugarea a III-a nu mai folosesc vocala de legătură”. Dar **-a, -e** de la viitor nu sînt vocale de legătură, ci vocale caracteristice pentru conjugările a III-a și a IV-a unde — mai ales — se vede clar că nu poate fi vorba de vocala de legătură: **audiam, audies** etc. În mod logic, după afirmațiile anterioare, ar trebui ca acest viitor să fie scribeam, scribeas. Așadar, tema prezentului la conjugarea a III-a ar fi cînd vocalică, cînd consonantică: în unele situații, ca la participiul gerunziu și imperfect indicativ, ar conveni tema vocalică, deși în alte situații, cum am arătat mai sus, autorii sînt nevoiți să facă observația că la formele respective lipsește vocala de legătură.

De aceeași greutate ne lovim și la conjugarea pasivă (pag. 46—50); elevii ne pun întrebări la tot pasul asupra acestor nepotriviri și contradicții în explicarea conjugării a III-a la tema prezentului.

Nici conjunctivul prezent al conjugării I nu este clar explicat. În manualul pentru clasa a VIII-a se spune că el se formează adăugînd la rădăcina verbului vocala „**e**” (pag. 81), iar în cel pentru clasa a IX-a se arată că **laudem** provine din **laudem** (pag. 38), deci din tema prezentului plus vocala caracteristică **e**. Fără să mai complicăm lucrurile, vorbind despre „rădăcina verbului” pe care elevii o confundă cu tema, sau despre contragerea diftongului **ae** în **e**, noi am spune elevilor că acest conjunctiv se formează înlocuind pe **a** din tema prezentului cu **e**, iar la celelalte conjugări se adaugă, la temă, vocala caracteristică **a**. Deci, o singură explicație, simplă și precisă, în loc de două destul de neclare pentru elevii școlii medii de cultură generală.

Cred că la clasa a IX-a nu este nevoie de atîtea lecții de recapitulare, că unele texte trebuie mai judicios alese. Spun aceasta pentru că, de exemplu, din textul lecției „O pildă de patriotism” nu se poate deduce patriotismul personajelor respective.

Cele semnalate mai sus sînt lipsurile mai importante pe care am socotit necesar să le aduc în atenția redactorilor ce se ocupă de îmbunătățirea manualelor. Desigur, observațiile făcute de alți profesori vor întregi tabloul intervențiilor necesare pentru îmbunătățirea conținutului și formei manualelor de limba latină.

Prof. ION VEGA
Școala medie „N. Bălcescu”,
Rm. Vilcea

„Mineralogia, petrografia; geochimia” pentru școala tehnică

Manualul de „Mineralogie, petrografie, geochimie” pentru școlile tehnice (autori V. Mamili și S. Cosma), cuprinde o serie de cunoștințe valoroase privind descoperirea și darea în exploatare a bogățiilor minerale din solul patriei.

În mod special se remarcă temele de petrografie, în elaborarea cărora a fost utilizat un bogat material bibliografic de specialitate, asigurîndu-se atît ținuta științifică necesară cît și accesibilitatea materialului expus. Este remarcabilă de asemenea utilizarea amplă a schemelor și planșelor, executate în marea majoritate clar și corect, ceea ce permite însușirea în cele mai bune condiții a materialului respectiv.

În ceea ce privește sistematizarea expunerii temelor, considerăm că cele două discipline distincte ale geologiei — petrografia și geochimia — ar fi trebuit tratate de autori în părți diferite ale manualului și nu împreună, prin alternarea lecțiilor de petrografie cu cele de geochimie.

Obiecții serioase ridică uneori conținutul lecțiilor de geochimie. Astfel, din manual lipsește o serie de noțiuni de bază de geochimie, în timp ce sînt dezvoltate pe larg lecțiile „Consolidarea magmelor (lavelor) la suprafața

scoarței pămîntului” și „Tipurile principale de manifestări vulcanice”, a căror studiere este prevăzută în cadrul disciplinei „Geologie generală”.

În ceea ce privește partea a III-a a manualului, referitoare la petrografia R.P.R. și care cuprinde o împărțire a unităților structurale ale R.P.R., descrierea petrografică a rocilor eruptive și metamorfice pe unități structurale și a erupțiilor postmetamorfice, ținem să amintim că în cadrul cursului de geologia R.P.R., la descrierea unităților structurale se face și descrierea constituției lor petrografice, adică se predau aproximativ aceleași cunoștințe. Socotim că ar fi fost mult mai indicat ca în volumul corespunzător de pagini să se fi tratat tot probleme de geochimie. Cîteva observații privind unele deficiențe de amănunt, care pot însă provoca confuzii în studierea capitolelor respective.

La figura nr. 5 de la pagina 16, reprezentînd pedionul bazal, sînt notați greșit indicii. În general, este bine ca pentru anumiți termeni științifici, pentru care există mai multe denumiri sau notații, să ne oprim — după prezentarea tuturor termenilor — la cel mai mult folosit. Bunăoară, în cazul notării indicilor fețelor

cristalografice, să se folosească notarea părților pozitive cu semnul plus deasupra cifrei în toate ocaziile. Din păcate, autorii manualului nu se conduc peste tot după acest principiu.

Nu se păstrează o notare constantă nici pentru coordonatele sistemelor cristalografice. O dată se folosește termenul „axe de referință”, alte ori „axe cristalografice”.

De asemenea, în descrierea sistemului hexagonal, cubic și rombic, nu sînt reprezentate axele cristalografice, elemente deosebit de importante în explicarea formelor cristalografice ale sistemelor respective. Reprezentarea relațiilor axelor cristalografice la sistemul trigonal de la pagina 33 și a axelor cristalografice ale sistemului hexagonal de la pagina 41 este redată greșit, arătîndu-se numai raportul între trei axe cristalografice, deși se știe că cele două sisteme cristalografice au cîte patru axe cristalografice.

Îmbunătățirea manualului într-o viitoare ediție va ușura munca profesorilor care predau această disciplină, ne mai fiind necesare explicațiile suplimentare asupra unor probleme prezentate eronat sau insuficient descrise.

Prof. SEVER PASCA
Baia Mare

LA LECȚIILE DE ISTORIE

În clasa a IV-a

Istoria patriei, care se predă ca un obiect de învățămînt de sine stătător începînd din clasa a IV-a, îi înarmează pe elevi cu un sistem încheiat de cunoștințe de istorie și oferă, în același timp, largi posibilități de a-i familiariza pe școlari cu elementele ale concepției materialiste despre societate.

Nu este întimplător de acest fapt că învățătorii cu experiență consideră ca o sarcină a lor permanentă de a evidenția, pe măsura posibilităților de înțelegere ale elevilor, o serie de teze fundamentale ale materialismului istoric, desprinse din interpretarea fenomenelor istorice ale patriei noastre. O asemenea preocupare am întîlnit, de pildă, la recapitularea cunoștințelor privind „Viața oamenilor de pe cuprinsul patriei noastre de la primele începuturi și pînă la unirea Moldovei cu Țara Românească”, care a avut loc de curînd la una din clasele a IV-a ale Școlii de 8 ani nr 25 din Capitală. Cu acest prilej învățătoarea și-a propus în mod just să-i orienteze pe elevi spre desprinderea ideii generalizatoare a rolului determinant al factorului economic în procesul dezvoltării sociale. Întrebări ca: „Ce schimbări a adus în viața oamenilor folosirea uneltelor de metal?”, „Cum au apărut sclavii și stăpînii de sclavi?”, „Ce schimbări au adus popoarele migratoare în viața strămoșilor noștri daci?”, „Cum au apărut proletarii și capitaliștii?” și altele de acest fel i-au pus pe elevi — cum era și firesc — în situația de a sublinia, în răspunsurile lor, că dezvoltarea continuă a uneltelor, a producției bunurilor materiale, a determinat înlocuirea orînduirii comunei primitive cu orînduirea sclavagistă, a orînduirii sclavagiste cu cea feudală, a celei feudale cu orînduirea capitalistă.

Răspunsurile destul de sintetice formulate de elevi au scos în evidență înțelegerea faptului că în cadrul orînduirii comunei primitive, trecerea de la folosirea uneltelor celor-mai primitive la unelte de piatră slefuită, iar apoi la unelte din metal a făcut posibil prisosul de produse, ceea ce a avut ca urmare apariția primelor clase sociale — sclavii și stăpînii de sclavi — a unei noi orînduirii, orînduirea sclavagistă. Într-un mod asemănător au fost tratate, la nivelul de înțelegere al elevilor, problemele privitoare la factorii economici care au determinat dezvoltarea ulterioară a vieții sociale de pe teritoriul patriei noastre. Întrebările învățătoarei i-au ajutat pe elevi să scoată în evidență faptul că, după retragerea conducătorilor romani și a stăpînilor de sclavi, cei care au fost aleși ca soli pentru a stabili legătura cu popoarele migratoare au început, cu timpul, să supună populația din mijlocul căreia s-au ridicat, rînduri pe rînd, la pămînturile și obliștințele să se plătească biruri grele. Elevii au subliniat factorul economic care a determinat apariția iobagilor și feudalilor, a orînduirii feudale. La fel, elevii au arătat că dezvoltarea ulterioară a uneltelor în orînduirea feudală a determinat apariția atelierelor, a fabricilor, a proletarilor care nu aveau alt mijloc de trai decît brațele lor de muncă, fiind astfel siliți să lucreze în ateliere și fabrici pentru stăpînii acestora — capitaliștii.

Datorită acestui mod de tratare a problemelor, lecția a izbutit să proiecteze asupra fenomenelor istorice lumina legității lor, să deschidă în fața elevilor o perspectivă istorică, să creeze premise pentru înțelegerea superiorității orînduirii socialiste.

Credem însă că într-o asemenea lecție, care a cuprins etape atât de importante din istoria patriei noastre, învățătoarea nu i-a condus suficient pe elevi spre sublinierea mai insistentă a rolului hotărîtor al maselor, al poporului în procesul dezvoltării patriei noastre. Este drept că în lecție s-a vorbit despre faptul că masele au fost acelea care au creat

bogațiile patriei, despre răscoalele poporului și însemnătatea lor pentru mersul înainte al societății de pe teritoriul țării noastre. Dar acestea au apărut ca un element exterior și nu într-un proces istoric, n-au constituit, așa cum era firesc, o idee fundamentală a lecției, care s-o străbătă ca un fir roșu. Bunoară, nu s-a scos suficient în evidență faptul că răscoalele sclavilor au zdruncinat din temelii orînduirea sclavagistă și stăpînirea romană în Dacia, că răscoalele iobagilor au contribuit la descompunerea orînduirii feudale, iar lupta maselor populare în revoluția de la 1848 din țările romine a determinat transformările necesare trecerii spre orînduirea capitalistă.

Din acest punct de vedere au fost mai izbutite lecțiile cu temele „Moldovenii, conduși de Ștefan cel Mare, se apără împotriva turcilor și a tătarilor” și „Mihai Viteazul unește Țara Românească, Transilvania și Moldova într-un singur stat”, ținute la clasele a IV-a ale Școlii de 8 ani nr. 24, cu citva timp în urmă. Vorbind despre luptele duse de moldovenii, sub conducerea lui Ștefan cel Mare, pentru apărarea țării împotriva turcilor, învățătoarea clasei a IV-a A de la această școală a scos puternic în lumină rolul oștilor alcătuite din țărani liberi, care decenii de-a rîndul au împiedicat subjugarea țării de către dușmani. În acest fel, după ce, în lecția anterioară, elevii și-au dat seama că înflorirea economică a Moldovei în cea de-a doua jumătate a secolului al XV-lea s-a datorat poporului, prin a cărui muncă au sporit agricultura, creșterea vitelor, albinăritul, meșteșugurile etc., în lecția nouă ei au avut posibilitatea să-și întregască și să-și adîncească ideea despre rolul maselor în istorie, înțelegînd că tot ele au fost acelea care au asigurat, prin lupta lor, independența țării. Datorită acestei orientări a lecției, elevilor le-a fost lesne să deducă singuri factorii care au determinat succesul războaielor purtate de Ștefan cel Mare împotriva cotoritorilor turci. Cu prilejul fixării cunoștințelor, cînd învățătoarea i-a întrebat ce l-a îmbărbătat pe Ștefan cel Mare în luptă și datorită cărui fapt a izbutit el să-i alunge din țară pe turci, elevii au răspuns: „Pe Ștefan l-a însoțit dorința poporului de a-și apăra libertatea și el a izbutit să-i bată pe turci pentru că la luptă s-a ridicat poporul, care și-a apărut cu îndrăzneală patria”.

În mod just a fost tratată problema rolului maselor și al personalității în istorie și la lecția despre Mihai Viteazul, predată la clasa a IV-a B a aceleiași școli. Învățătoarea a vorbit elevilor despre strălucitele fapte de arme săvîrșite de marele domnitor, despre dorința lui de a vedea cele trei țări românești unite. Nu a uitat însă, pe drept cuvînt, să sublinieze că el nu s-a sprijinit pe mase, deși acestea l-au întîmpinat cu multă încredere și doreau să-l ajute. Ca urmare, elevii au înțeles de ce Mihai Vodă, după o foarte scurtă bucurie a biruinței, a cunoscut amărăciunea înfrîngerii. „Totuși poporul l-a slăvit — au spus elevii în momentul fixării cunoștințelor — căci el a văzut în acest domnitor înfrînșurarea năzuinței sale de libertate, de unire”.

Modul cum au decurs lecțiile la care ne-am referit arată că și în clasa a IV-a, este cu putință familiarizarea elevilor, la nivelul lor de înțelegere, cu unele teze fundamentale ale materialismului istoric, atunci cînd cadrele didactice nu se mulțumesc cu simpla însușire de către elevi a materialului factual, ci îi învață să-l interpreteze, să ajungă pe baza lui la idei cu caracter generalizator.

Lector univ. B. GIROIU

Studiul istoriei antice în clasele a V-a și a VIII-a aduce o contribuție însemnată la formarea și dezvoltarea concepției materialiste despre societate a elevilor. Ținînd seama de aceasta, este necesar să acordăm toată atenția tratării juste a problemelor care se ridică în cadrul predării ei. Ne vom opri, în articolul de față, asupra unor probleme din lecțiile privitoare la istoria Romei. Probleme valabile atît pentru clasa a V-a cît și pentru clasa a VIII-a, deoarece nu se referă la volumul cunoștințelor sau la nivelul tratării lor, nici la metoda predării, ci la esența celor predate aceeși în ambele clase.

Am putut observa, asistînd în diverse școli la predarea lecției cu tema „Formarea statului roman”, că o serie de profesori tratează diferențierile existente în această perioadă între patricieni și plebei drept diferențieri de

Formarea conștienței despre lume a elevilor

clasă, iar formele de organizare socială din perioada respectivă, ca instituții ale statului sclavagist. Or, așa cum arată Engels în „Originea familiei, a proprietății private și a statului” în secolul al VI-lea î.e.n. are loc „revoluția” care a pus capăt vechii orînduirii gentilice. Astfel procesul de dezvoltare a claselor sociale și a instituțiilor de stat nu se încheie în secolul VI î.e.n., ci durează de-a lungul secolelor VIII—III î.e.n. și se desăvîrșește o dată cu terminarea luptelor dintre patricieni și plebei și cu cucerirea Italiei. adică în sec III î.e.n. În consecință este greșit să se vorbească în lecția amintită despre încheierea procesului formării claselor sociale ca și despre dezvoltarea statului, deoarece aceasta duce pe elevi la concluzia că statul este numai o formă de organizare socială și nu și un instrument de asigurare cu care clasa dominantă își asigură puterea asupra claselor oprimate. Trebuie să-i ajutăm pe elevi să vadă că și în cazul istoriei Romei descompunerea comunei primitive, îmbrăcînd forme specifice, urmează aceeși cale și are același caracter de proces îndelungat ca și în istoria altor popoare.

Avînd în vedere că elevii au studiat descompunerea comunei primitive și apariția claselor sociale și a statului și în istoria altor popoare, este indicată analiza mai temeinică și studiul diferențiat al celor două epoci din istoria Romei antice: sec. VIII—VI î.e.n. și sec V—III î.e.n. O astfel de analiză dă posibilitatea să se scoată mai clar în evidență caracterul legitim al apariției și dezvoltării claselor sociale și a statului, precum și interdependența acestor fenomene.

Problemele încheierii procesului de formare a claselor sociale

În clasele a V-a și a VIII-a

în Roma antică și a statului sclavagist roman se studiază în lecțiile privitoare la republica sclavagistă romană. În mod obișnuit, în cadrul acestor lecții se tratează întii luptele dintre patricieni și plebei și apoi cucerirea Italiei. În realitate, însă, aceste fapte s-au petrecut concomitent. Clasele sociale și instituțiile republicii romane s-au consolidat în decursul secolelor amintite, pe parcursul evenimentelor legate de cucerirea peninsulei.

Tratarea problemelor privind lupta dintre patricieni și plebei necesită clarificarea revendicărilor plebeilor, care erau în primul rînd de natură economică și se concretizau în pretenția la „ager publicus” în lecție, aceste revendicări nu pot fi explicate înainte de a se prezenta extinderea lui „ager publicus” ca urmare a cuceririlor. Dar nici războaiele de cucerire, care au durat pînă în secolul III î.e.n. nu pot fi tratate înaintea luptei dintre patricieni și plebei. De aceea considerăm că ar fi bine ca într-o primă lecție să se trateze instaurarea republicii, cea dintîi fază a luptei dintre patricieni și plebei (secesiunea și legile celor 12 table) precum și cucerirea Etruriei, pentru ca în lecția următoare să se trateze cea de a doua fază a luptelor dintre patricieni și plebei și cucerirea Italiei de mijloc și de sud. Desigur, profesorul trebuie să prezinte gradat creșterea proprietății funciare a patricienilor, creșterea numărului sclavilor, dezvoltarea atelierelor și a comerțului, îmbogățirea unei părți a plebeilor și, în strînsă legătură cu acestea, procesul de desăvîrșire a formării claselor sociale și de dezvoltare a instituțiilor de stat.

Lecția „Statul roman după marile cuceriri” este menită să prezinte, în forma lor cristalizată, trăsăturile esențiale ale orînduirii sclavagiste la Roma. De multe ori însă profesorul scapă din vedere această problemă, el îndreptînd atenția elevilor doar asupra creșterii teritoriale a republicii, asupra întăririi acesteia numai ca urmare a cuceririlor. Un astfel de mod de tratare creează pericolul formării unei concepții false cu privire la rolul războaielor de cucerire în dezvoltarea societății. De aceea este bine să se arate că întărirea statului roman se datorește dezvoltării economice, sociale, politice, culturale a orînduirii sclavagiste, relevîndu-se desigur totodată și rolul pe care l-au jucat cuceririle în acest proces. În acest scop este necesar să se sublinieze, în ordinea importanței lor, factorii care au contribuit la dezvoltarea statului roman sclavagist — creșterea proprietății private sclavagiste atît în Italia cît și pe teritoriile cucerite, creșterea numărului sclavilor, care devin acum principalii producători de bunuri, acapararea căilor comerciale și transformarea Romei într-o mare putere comercială maritimă. Aceste date trebuie folosite pentru a caracteriza dezvoltarea producției sclavagiste și clasele sociale. La caracterizarea clasei proprietarilor

de sclavi este necesar să se procedeze în așa fel încît elevii să vadă clar că nobilimea senatorială, cavalerii și proprietarii de sclavi de origine plebeiană se includ deopotrivă în clasa stăpînitorilor de sclavi. Tot acum este necesar să se sublinieze raporturile dintre clasele sociale și să se caracterizeze statul sclavagist roman în perioada sa de apogeu, prin folosirea cunoștințelor elevilor despre societatea sclavagistă.

Problemele abordate în lecțiile despre decăderea și sfîrșitul republicii romane și despre instaurarea, creșterea și decăderea imperiului roman sînt, în general, dificile și complexe. Aici se tratează contradicțiile economice-sociale și politice ale modului de producție sclavagist, procesul de destrămare a acestuia, precum și apariția germenilor noii orînduirii sociale. Tocmai datorită complexității problemelor abordate datorită faptului că perioada respectivă este foarte bogată în evenimente, unii profesori se mărginesc la expunerea faptelor și neglijează sublinierea aspectelor esențiale ale procesului de descompunere a orînduirii sclavagiste. Este însă neapărat necesar să se scoată în evidență agravarea treptată a situației țărănimii libere, nerentabilitatea muncii sclavilor, apariția colonatului, răscoalele continue ale sclavilor, țărănilor ale plebeilor, colonilor și popoarelor asuprite, incapacitatea clasei dominante de a stăpîni masele populare și încercarea ei de a-și menține puterea prin introducerea unor noi forme de stat, lupta pentru putere dintre diferitele grupuri ale clasei dominante. Este de asemenea important ca, atunci cînd vorbim despre diferitele forme pe care le-a îmbrăcat statul roman, să relevăm că fiecare din ele a servit intereselor stăpînitorilor de sclavi și că, deci, esența statului nu s-a schimbat, ci el a fost și a rămas statul proprietarilor de sclavi. În felul acesta se adîncec cunoștințele elevilor referitoare la caracterul de clasă al statului sclavagist.

Fără a renunța la înfățișarea evenimentelor, la sublinierea caracterului dramatic al acestei perioade istorice, profesorul trebuie să o prezinte ca un complex de conflicte crescînd treptat, care au ca deznodămînt, în mod inevitabil, desființarea orînduirii sclavagiste. Paralel cu aspectele descompunerii sclavagismului, profesorul trebuie să insiste și asupra nașterii noului, care va fi înțelesă astfel de elevi ca o necesitate inevitabilă.

Atunci cînd sînt predate în mod just, lecțiile despre istoria Romei dezvoltă mai amănunțit etapele dezvoltării societății începînd din epoca destrămării comunității gentilice, continuînd cu cristalizarea orînduirii sclavagiste și terminînd cu destrămarea ei, relevă în mod dialectic raportul dintre diferitele laturi ale vieții economice, sociale, politice. În acest fel sînt posibile sinteze și generalizări mai înalte, care ajută elevilor să înțeleagă legitățile dezvoltării istorice, chiar dacă acestea nu sînt formulate ca atare.

S. CSEHI, R. MIHALEVICI, A. MOGA I.P.C.D. Cluj

Organizarea lucrărilor agricole în luna martie

Răspundem
cititorilor

Cum procedăm?

Activitățile practice agricole care trebuie efectuate cu elevii școlilor sătești în această perioadă de început de primăvară, destul de numeroase și variate, ridică în fața profesorilor de agricultură o serie întreagă de probleme de ordin metodic și organizatoric. Este necesar să acordăm rezolvării acestor probleme toată grija, deoarece de ele depinde în bună parte îndeplinirea cu succes a prevederilor programei.

Se impune în primul rând ca profesorul de agricultură să țină seama de faptul că lucrările practice trebuie organizate în așa fel încât elevii să înțeleagă necesitatea de a se respecta epoca optimă de executare a lor. Conform programei de lucrări practice pe anotimpuri, elevii clasei a V-a, de pildă, vor efectua lucrări de pregătire a solului pentru semănăturile de primăvară, pregătirea semințelor pentru semănatul culturilor de primăvară etc. Ei pot participa deci pe terenul gospodăriei la operațiunile de pregătire a solului și a seminței pentru semănat, ca și la semănarea leguminoaselor puțin pretențioase față de temperatură, cum sînt mazărea, linte, bobul — care pot fi semănate chiar în mustul zăpezii.

După discuția introductivă, care poate avea loc chiar pe teren și în care vom urmări să scoatem în evidență în special cunoștințele științifice legate de această lucrare, vom demonstra noi înșine, în fața elevilor, modul cum se efectuează operațiile (semănatul mazării, bobului, linței etc.). Apoi îi vom solicita pe elevi să lucreze independent călăuzindu-i, bineînțeles, pînă vedem că și-au format deprinderile necesare.

Cu elevii clasei a VI-a vom organiza activități practice în condițiile marii producții din gospodăria agricolă colectivă. Centrul de greutate al acestor activități îl va constitui sectorul legumicol, unde munca productivă este în prezent în plină desfășurare.

Putem organiza acum, cu elevii clasei a VI-a, lucrări în legătură cu răsădirile de tomate timpurii și cu răsădirile de varză timpurie, care se vor desfășura concomitent cu predarea teoretică a culturilor respective. Elevii pot lucra, în sectorul legumicol al gospodăriei agricole colective, la semănatul direct în cîmp al unor legume puțin pretențioase la temperatură (ceapă, mazăre, rădăcinoase), sau la plantarea răsădirilor de varză. De asemenea, ei pot participa, la activitățile practice prevăzute de programa de tranziție cu privire la cultura plantelor de cîmp specifice lunii martie.

Conform programei de tranziție, elevii claselor a VI-a trebuie să efectueze și unele lucrări de pomicultură și viticultură cerute de calendarul lucrărilor agricole, lucrări care premerg pregătirii teoretice a acestui capitol, pregătindu-i pentru înțelegerea profundă a cunoștințelor ce vor fi predate ulterior. Astfel, îi vom iniția în domeniul pomiculturii în lucrările de plantare, în lucrările de tăiere pentru formarea coroanei la arbori și arbuști. În tăierile de rodire și de reducere, le vom arăta cum se efectuează și cum se aplică îngrășămintele complementare. Apoi, pe baza unui plan întocmit în prealabil în colaborare cu conducerea gospodăriei agricole colective, elevii vor participa la aceleași lucrări în livada gospodăriei.

Lucrările de viticultură cerute de programa de tranziție se vor efectua cu precădere în localitățile în care gospodăria colectivă are un profil viticol. În asemenea localități se pot efectua lucrări cu privire la producerea materialului săditor (pregătirea materialului în vederea altoirii și altoirea viței de vie la masă), lucrări pregătitoare pentru plantarea viței de vie (nivelarea, desfundatul, pichetarea etc.), precum și lucrări de dezgropare și tăiere a viței de vie.

În ceea ce îi privește pe elevii claselor a VII-a, în această perioadă ei termină sau au terminat studiul unor unelte și mașini agricole cum sînt grapa, tăvălugul, cultivatorul, mașinile pentru împrăștiat îngrășămint, mașinile de semănat etc. Concomitent cu lecțiile teoretice ei au făcut și vizite la S.M.T., unde au avut posibilitatea să cunoască nemijlocit construcția și modul de funcționare a acestor mașini. Acum, o dată cu începerea lucrărilor agricole de primăvară, elevii clasei a VII-a pot studia uneltele și mașinile agricole în condițiile activității pe ogoare. În acest scop este bine să organizăm pe teren o repetare a cunoștințelor teoretice după care, împărțindu-i pe elevi în echipe mici, îi vom repartiza pe mașini, astfel încît să poată observa în deaproape funcționarea acestora și chiar să execute unele operații ușoare. Este necesar ca elevii să treacă, prin rotație, pe la toate mașinile-unelte existente pe cîmp.

Conform programei de tranziție, elevii claselor a VII-a vor efectua și lucrări de pomicultură și viticultură, bineînțeles la un nivel corespunzător cunoștințelor lor mai avansate și posibilităților mai mari de muncă, avînd în vedere faptul că în decursul anilor de școală și-au putut consolida deprinderile practice.

Volumul de lucrări cerut de programă pentru clasa a VII-a fiind mai mare, o parte din ele vor putea fi programate și în luna următoare, fără a se depăși însă perioada optimă de efectuare a lucrărilor respective.

Organizînd bine, de la început, activitatea practică pe care trebuie s-o desfășoare elevii în compania de primăvară, vom aduce o contribuție de mare însemnătate la înarmarea lor cu deprinderi temeinice de muncă agricolă.

lector-univ. N. C. MATEI
și P. DABIJA

De cîteva minute a sunat de ieșire — ne relatează într-o scrisoare un profesor de la Școala medie din Predeal. În cancelarie își fac apariția profesorii — unul zîmbind, altul cu o mină foarte preocupată. Pe fața fiecăruia a rămas întipărită impresia lecției anterioare. Discuțiile se întiripă tot pe marginea celor întimplale în clasă. Desprind una din ele, al cărei subiect este recapitularea.

Un profesor susține că recapitularea materialului pentru teză în trimestrul al II-lea trebuie să pornească de la lecția care a precedat lucrarea scrisă în trimestrul I, iar în trimestrul al III-lea de la ultima lecție predată înainte de lucrarea scrisă pe trimestrul al II-lea. În felul acesta, susține el, nu vor rămîne goluri în recapitulare, „domenii ale nimănui”. Și, argumentîndu-și punctul de vedere, aduce următorul exemplu: La anatomie, pentru trimestrul I, profesorul a planificat predarea sistemelor osoase, musculare și nervoase. La data lucrărilor scrise se parcurseseră doar sistemele osoase și musculare, în timp ce sistemul nervos s-a studiat după lucrarea scrisă. A început trimestrul al II-lea. La recapitularea pentru lucrarea scrisă din acest trimestru, profesorul a cerut să se învețe și materialul rămas din trimestrul I, respectiv sistemul nervos. Și, bineînțeles, l-a prelins elevilor și

pentru teză, cu alți mai mult cu cît sistemul nervos este unul din capitolele cele mai importante ale anatomiei.

O tovarășă profesoară nu este de aceeași părere și consideră greșit acest procedeu, care — susține dînsa — încalcă împărțirea în trimestre fixată de minister și duce la supraîncărcarea elevilor.

Argumentele au fost interesante și de o parte și de cealaltă, dar ele nu ne-au lămurit — ne scrie corespondentul — cum este mai bine să procedăm.

★

Cea de a doua părere este justă, iar temeiul ei a fost bine arătat. Dacă am cuprinde în pregătirea pentru teză și o parte din lecțiile rămase de la finele trimestrului precedent s-ar acumula prea multă materie de recapitulat, ceea ce ar constitui o greutate pentru elevi.

Ce facem totuși cu lecțiile care nu au intrat în sfera pregătirilor pentru teză? Ele nu trebuie să rămînă, în nici un caz, „domenii ale nimănui”. De aceea, pînă la încheierea trimestrului vom avea grijă să revedem cunoștințele din această categorie pentru a le consolida în mintea elevilor. Modalitățile de a realiza acest lucru sînt cele cunoscute.

S. P.

Împotriva mediocrității și rămîinerii în urmă la învățatură

Aplicînd sarcinile care i-au fost trasate de către Comitetul orașenesc P.M.R. București în urma unei analize recente a nivelului educației comuniste în școlile Capitalei, secția de învățămînt a S.P.C. a organizat în cursul acestui trimestru o acțiune largă de cercetare a cauzelor care determină rămîinerea în urmă și mediocritatea la învățatură, pentru a putea acorda un sprijin cît mai eficient școlilor în această privință. Inspectorii secției de învățămînt au urmărit această problemă la școlile medii nr. 8, nr. 13, nr. 18 și nr. 30.

Controlul a confirmat încă o dată faptul că, acolo unde profesorii asigură o orientare ideologică-politică justă a lecțiilor, se preocupă de legarea lor de viață, de practica construcției socialiste și folosesc metode și procedee bune de predare, rezultatele sînt pe deplin satisfăcătoare. Așa stau lucrurile, de pildă, la lecțiile de fizică sau de geografie ținute la Școala medie nr. 18, la lecțiile de științe naturale sau de istorie ținute la Școala medie nr. 30 etc.

Metodele și procedeele folosite de profesorii care predau aceste obiecte au o serie de aspecte comune. Ei antrenează întreaga clasă în timpul verificării cunoștințelor, îi mobilizează la o muncă activă pe cei considerați slabi la învățatură, stimulează gîndirea independentă a elevilor, chemîndu-i să contribuie la exemplificarea tezelor nou expuse. La fiecare din lecțiile lor se folosesc materialul didactic, se întocmesc scheme, se fac referiri

concrete la problemele practice ale desăvîrșirii construcției socialiste în patria noastră, la documentele de partid și de stat, ceea ce stimulează mult interesul elevilor, întărește simțul lor de răspundere față de învățatură. În oră, alături de profesori, lucrează încordat și elevii, care își însușesc astfel cunoștințele în mod conștient și prin propriul lor efort.

Controlul a confirmat însă și faptul că principala cauză a mediocrității și a rămîinerii în urmă la învățatură trebuie căutată tot în stilul de muncă al profesorilor. S-a văzut, de pildă, că nu reușesc să obțină rezultate multumitoare mai ales acei profesori care nu antrenează întreaga clasă la o muncă activă, ci se mulțumesc să lucreze cu cîte doi-trei elevi pe care-i scoț la tablă. Fără să scoată în evidență fenomenele esențiale specifice epocii tratate, fără să ajungă la idei generalizatoare în vederea înarmării elevilor cu concepția materialistă despre societate. La ora următoare, profesoara a cules ceea ce semănase: elevii au repetat și ei date și fapte, dar n-au fost în stare să analizeze evenimentele expuse.

La unele ore de economie politică și socialism științific din aceeași școală am întîlnit enunțarea unor teze fără nici o referire la politica partidului, la aspectele concrete ale desăvîrșirii construcției socialiste în patria noastră, la situația internațională actuală. Firește că, dacă nu apelăm la exemple, dacă nu cerem elevilor să exemplifice și ei înșiși problemele expuse, pentru a ne convinge că au înțeles esența lor, o bună parte din eficiența lecției este pierdută. Elevii învăț pe dinafară o serie de teze, legi etc., pe care nu știu nicicum să le explice.

Am asistat, tot la Școala medie nr. 18, la o lecție de chimie despre alcool, ținută la clasa a XI-a, din natură și societate, în cunoașterea importanței practice a celor studiate, se repartizează uneori numai 20-25 minute, așa cum s-a întimplat, de pildă, la o lecție de istorie la Școala medie nr. 18. În această lecție elevii n-au fost conduși spre sistematizarea problemelor nou predate nici printr-o schemă pe tablă și nici măcar prin sublinierea, în timpul expunerii, a ideilor principale. Profesoara s-a mulțumit să înșire date și fapte izolate, fără să scoată în evidență fenomenele esențiale specifice epocii tratate, fără să ajungă la idei generalizatoare în vederea înarmării elevilor cu concepția materialistă despre societate. La ora următoare, profesoara a cules ceea ce semănase: elevii au repetat și ei date și fapte, dar n-au fost în stare să analizeze evenimentele expuse.

La unele ore de economie politică și socialism științific din aceeași școală am întîlnit enunțarea unor teze fără nici o referire la politica partidului, la aspectele concrete ale desăvîrșirii construcției socialiste în patria noastră, la situația internațională actuală. Firește că, dacă nu apelăm la exemple, dacă nu cerem elevilor să exemplifice și ei înșiși problemele expuse, pentru a ne convinge că au înțeles esența lor, o bună parte din eficiența lecției este pierdută. Elevii învăț pe dinafară o serie de teze, legi etc., pe care nu știu nicicum să le explice.

Am asistat, tot la Școala medie nr. 18, la o lecție de chimie despre alcool, ținută la clasa a XI-a,

și aici s-au făcut vădite o serie de lipsuri importante. La verificarea cunoștințelor din lecția anterioară profesorul a neglijat să-i orienteze pe elevi spre reliefarea importanței practice a alcoolilor. La expunerea lecției noi nu i-a atras în scrierea formulelor pe tablă, deși ei le puteau deduce, după cum nu i-a atras nici în efectuarea experiențelor. E limpede că astfel de procedee duc la pasivitate din partea elevilor, la faptul că ei urmăresc fără interes problemele predate, experiențele și, ca urmare, își însușesc superficial cunoștințele și nu dobîndesc deprinderi de muncă practică. Elevii respectivi, puși în situația să execute unele experiențe, nu au reușit să țină eprubeta în mod corespunzător și au dovedit că nu știu nici măcar să scoată reglementar un dop dintr-o sticlă. Se vedea limpede că ei nu au fost antrenați la efectuarea individuală a unor lucrări de laborator și că nu s-au organizat suficiente lucrări frontale.

Iată o altă lecție, de data aceasta de bazele darwinismului, ținută la clasa a XI-a de la Școala medie nr. 30. Profesoara a folosit un limbaj îngrijit, a expus cu căldură cunoștințele. Noțiunile noi au fost notate pe tablă, problemele expuse au fost sistematizate. Multe calități, care ne-ar putea duce la concluzia că lecția și-a atins scopul. Așa a considerat și profesoara. Dar oare așa să fie? Lecția predată s-a referit la teoria evoluționistă a lui Darwin. S-a vorbit despre variabilitatea speciilor în funcție de mediu, despre cauzele variabilității, despre exersarea organelor, despre încrucișare etc., dar fără să se dea măcar un singur exemplu în susținerea tezelor enunțate, fără să se arate importanța pe care o are aplicarea lor pentru economia națională.

Desigur că dacă li s-ar fi cerut elevilor să exemplifice problemele discutate ei ar fi pătruns mult mai adînc esența acestora și ar fi înțeles însemnătatea lor practică.

Neglijarea laturii practice a instruirii elevilor — cauză dintre cele mai importante ale rămîinerii în urmă la învățatură — poate fi întîlnită și la lecțiile de limba romină. Aici ea îmbracă aspectul desconsiderării muncii sistematice, organizate, pentru asigurarea unei exprimări corecte oral și în scris. Așa procedează unii profesori de limba romină de la școlile controlate care, răpiți de probleme privind istoria și teoria literaturii, neglijează complet exprimarea elevilor. Dar dacă elevii nu vor cunoaște în adîncime limba natală nu vor putea înțelege și expune just nici problemele studiate la literatură, sau la alte materii. Și întrecut atît profesorii de limba romină și comisia lor metodică (primii răspunzători) cît și cei de alte specialități se rezumă doar la constatarea că „elevii fac greșeli de ortografie pînă și în clasa a XI-a”, fără să ia măsuri organizate pentru remedierea situației, ea se menține în continuare.

Și în felul cum se desfășoară uneori munca educativă se găsesc o serie de cauze ale mediocrității și rămîinerii în urmă la învățatură. Iată un exemplu.

Discutînd cu elevii din școlile controlate despre planurile lor de viitor, despre profesiunea pe care doresc s-o îmbrățișeze după terminarea studiilor, am aflat cu surprindere, bunăoară, că un elev care avea media 4 la chimie dorește să devină inginer petrolist, că altul care avea media 5 la matematică și media 4 la fizică dorește să se specializeze în electronică, iar altul, slab pregătit la limbi străine, vrea să lucreze în probleme de comerț exterior. Oare le-au explicat acestor elevi

Introducerea noțiunii de funcție

Astăzi este unanim recunoscută importanța noțiunii de funcție atât în matematici, cât și în știință în general, în tehnică, în producție. Aproape că nu există știință care să nu utilizeze în largă măsură noțiunea de funcție. Este deci necesar ca în școală să acordăm predării acestei noțiuni — una din noțiunile de bază ale matematicii — toată importanța pe care o merită, astfel încât elevii să și-o însușească corect și temeinic.

Este indicat să subliniem în primul rând, atunci când introducem noțiunea de funcție, că aceasta, așa cum este dată în prezent în matematici, a izvorât din practică. Le putem arăta astfel elevilor că din cercetarea fenomenelor naturale și din rezolvarea diferitelor probleme tehnice, oamenii au observat că mărimile nu variază izolat, ci schimbarea unei mărimi aduce după sine schimbarea altei mărimi cu care se află în interdependență. Pentru a ilustra această afirmație putem recurge la exemple: drumul parcurs de un tren cu o viteză dată depinde de timpul care a trecut de la plecarea trenului, depărtarea la care cade un corp depinde de înclinarea direcției de aruncare cu planul orizontal, lungimea coloanei de mercur din tu-

bul unui termometru depinde de temperatură, aria cercului depinde de raza sa etc. Vom atrage desigur atenția elevilor asupra faptului că în exemplele date mai sus mărimile care depind unele de altele sînt grupate câte două, și vom preciza că legătura dintre cele două mărimi variabile este o dependență funcțională.

Vom sublinia în continuare că felul cum se schimbă o mărime cînd se schimbă cealaltă nu este totdeauna același și că, observînd acest lucru, oamenii s-au străduit să descopere dependențele funcționale dintre mărimi, astfel încît să-și poată da seama cum se modifică una atunci cînd alta capătă o schimbare dată. Le vom arăta apoi elevilor că, studiîndu-se cu atenție aceste dependențe, s-au găsit mai multe moduri de exprimare a lor și vom trece la explicarea acestora.

1. Pornim prin a arăta că spațiul parcurs de un corp în cădere liberă, dacă nu se ține seama de rezistența aerului, este dat de relația $[s = \frac{1}{2}gt^2]$ care ne permite să aflăm spațiul în ori ce moment dorim, calculîndu-l cu formula dată. Arătăm apoi că, pentru a putea vedea valorile spațiului parcurs de un corp în cădere, putem face un tablou de felul următor :

t"	0"	1"	2"	3"	3½"	3¾"	...
s m	0	4,9m	19,6m	44,1m	60,01m	68,894m	...

Exemplul arată că pentru exprimarea corespondenței dintre spațiu și timp se poate folosi o ecuație (formulă), în care variabilele sînt notate cu s și t și care ne indică ce operații trebuie să facem asupra lui t (dat) pentru a afla pe s.

Elevii cunosc multe exemple asemănătoare din geometrie, fizică, chimie, ceea ce le permite să înțeleagă că în general corespondența între valorile a două mărimi se poate exprima cu ajutorul unei formule.

2. Trecînd mai departe, vom sublinia că în știință, în tehnică și în producție legătura dintre cele două mărimi variabile nu poate fi exprimată totdeauna printr-o ecuație sau o formulă. În astfel de cazuri se alcătuieste un tablou cu două linii (sau două coloane).

Înălțimea în m	0	650	1360	2150	...
Presiunea în cm Hg	76	70	64	58	...

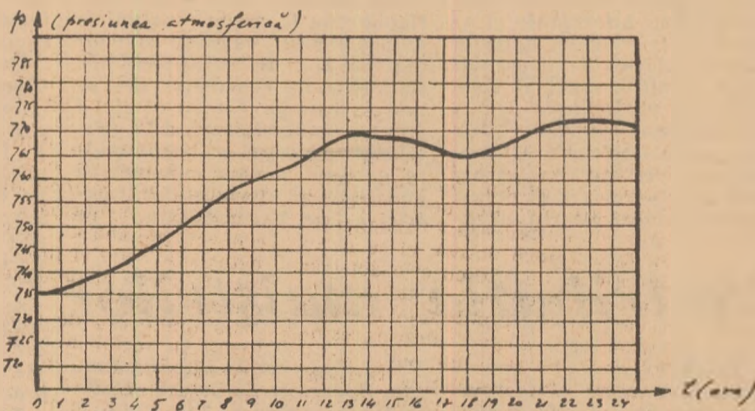
Tabloul ne arată corespondența între înălțime și presiunea atmosferică, adică între elementele mulțimii I = (0, 650, 1360, 2150) și ale mulțimii P = (76, 70, 64, 58). Aici I este mulțimea de definiție a funcției, iar P mulțimea valorilor funcției.

3. Subliniind faptul că în exemplele de mai sus corespondența între cele două mărimi a fost realizată printr-un tablou, atragem atenția elevilor că în știință și tehnică întîlnim și alt mod de a găsi corespondența dintre două mărimi variabile aflate în interdependență. De exemplu, la stațiile meteorologice se întrebun-

te pe o linie se scriu valorile unei mărimi, iar pe cealaltă valorile celei de a doua mărimi, stabilită experimental. Se obține astfel pe o linie o mulțime de valori și pe cealaltă linie altă mulțime de valori, astfel încît fiecărui element al mulțimii din prima linie îi corespunde un singur element din mulțimea a doua. Mai este de observat că în prima mulțime nu se repetă de două ori același element.

De exemplu, experiența arată că cu cît ne urcăm mai sus, presiunea atmosferică scade. O formulă care să permită calculul exact al presiunii atmosferice la diferite înălțimi este foarte greu de găsit, dar pe cale experimentală s-a putut întocmi următorul tablou :

țează, pentru cunoașterea variației presiunii atmosferice în cursul unei zile, aparatul numit barograf. Cu ajutorul unui mecanism de ceasornic se rotește uniform un cilindru înfășurat cu o foaie de hîrtie asemănătoare hîrtiei milimetrice, pe care se sprijină vîrfurile unui creion acționat de un sistem de pîrghii. Cînd cilindrul se rotește, creionul lasă o urmă pe hîrtie. Desfășurînd apoi hîrtia vom găsi trasată pe ea o curbă care ne permite să determinăm presiunea atmosferică în fiecare moment al zilei, așa cum se vede în figura de mai jos :

Elevii își vor da seama astfel că o corespondență între elementele a două mulțimi se poate reprezenta și printr-un grafic. În cazul de față, ei vor vedea realizată grafic corespondența între elementele mulțimii t (ora) și ale mulțimii p (presiunea atmosferică). Atragem atenția elevilor asupra faptului că fiecărui element al mulțimii t (la o anumită oră), îi corespunde un singur element al mulțimii p (presiunea atmosferică),

putem porni, de exemplu, de la transformarea fracției ordinare

în fracție zecimală. Elevii știu că nu putem găsi această fracție zecimală decît cu aproximație. Dacă scoatem o zecimală, avem valoarea aproximativă 0,3, dacă scoatem două zecimale — 0,33 și așa mai departe. Putem întocmi astfel următorul tablou :

N	1	2	3	...
f	0,3	0,33	0,333	...

Pe prima linie scriem în ordine succesivă numerele naturale, iar pe linia a doua valoarea aproximativă a fracției ordinare exprimată în fracție zecimală, cu atîtea zecimale cîte unități are numărul natural respectiv (scris deasupra sa).

Facem astfel să corespundă fiecărui număr natural o valoare aproximativă a fracției ordinare exprimată printr-o fracție zecimală, după următorul procedeu : fiecărui număr natural să-i corespundă fracția zecimală obținută din împărțirea lui 1 la 3, cu atîtea zecimale cît are numărul natural dat. În acest exemplu, corespondența dintre mulțimea numerelor naturale și mulțimea valorilor aproximative ale fracției $\frac{1}{3}$ a fost realizată printr-o descriere a procedurii prin care fiecărui element al mulțimii N îi corespunde un element al mulțimii F. Precizăm că acest caz particular de funcție, cînd mulțimea de definiție a funcției este mulțimea numerelor naturale, se numește șir.

Arătăm apoi că un alt exemplu de funcție întîlnită în știință în care corespondența se realizează printr-o descriere este funcția lui Dirichlet, în care mulțimea de definiție este mulțimea numerelor reale, mulțimea valorilor este formată din numerele 0 și 1, iar procedeu de corespondență arată că fiecărui număr rațional îi corespunde valoarea 1, iar fiecărui număr irațional valoarea zero.

Este clar că în fiecare din exemplele date mai sus avem cîte o dependență funcțională între două variabile.

Se pune acum problema de a da o definiție acestei importante noțiuni de funcție, așa fel încît ea să cuprindă toate cazurile pe care le întîlnim în natură. Pentru aceasta îi vom face atenți pe elevi că, în toate exemplele date, o funcție realizează o corespondență între elementele a două mulțimi, dar că procedeele prin care se realizează această corespondență pot fi variate : formulă, tablou, grafic, descriere sau alte procedee, care nu au fost exemplificate, dar care ar putea exista. Nu putem afirma deci, așa cum se făcea în manualele din anii trecuți, că realizăm corespondența printr-o formulă, căci atunci nu am mai cuprinde cazurile tabloului, graficului și descrierii, nici printr-un tablou, căci atunci nu am cuprinde graficul, nici printr-un grafic, căci atunci nu am cuprinde funcția lui Dirichlet.

Ajungem astfel la definiția funcției : Se numește funcție corespondența realizată printr-un anumit procedeu între elementele unei mulțimi E și elementele altei mulțimi F, astfel că fiecărui element al mulțimii E să-i corespundă un singur element și numai unul al mulțimii F. Precizăm că mulțimea E se numește mulțimea de definiție sau domeniul de definiție al funcției, iar mulțimea F — mulțimea în care funcția ia valori. Se mai spune că funcția este definită de mulțimea E cu valori în mulțimea F.

Arătăm de asemenea că un element oarecare al mulțimii de definiție, adică un element care poate deveni în mod succesiv ori care element al mulțimii E, se notează de obicei cu X și se numește argumentul funcției. Menționăm că pentru a se pune în evidență acest lucru, o funcție se notează simbolic cu f(x).

Prof. Z. BOGDANOF
Școala medie
„N. Bălcescu” — București

Studiu în laborator

Sub presiune

O profesoară din Craiova ne-a relatat de curînd, într-o scrisoare, un procedeu pe care l-a folosit pentru a le forma elevilor din clasele a III-a, a V-a și a VII-a, la care predă limba romînă, deprinderi de citire corectă, curentă și expresivă.

Iată în ce constă procedeu. La una din lecții, după predarea textului de lectură, li s-a cerut copiilor, ca de obicei, să se pregătească bine pentru a ști să-l citească. La lecția următoare au fost anunțați că vor citi absolut toți, dar la cea mai mică greșeală, ezitare, nerespectarea accentului, a punctuației etc., cei care a făptuit-o va trebui să se așeze automat jos. La prima încercare în clasele a III-a „A” și a V-a „A” — se spune în scrisoare — în timp de zece minute au citit toți elevii.

Practic, procedeu s-a pus probabil în

aplicare cam în felul următor :

— Popescu ! Citește tu !

— Povestea copacilor. Odată de mult...

— Rău ! Stai jos. Ionescu !

— Povestea copacilor. Odată, demult copacii...

— Greșit ! Stai jos. Vasilescu !

— Povestea copacilor. Odată, demult, copaci...

— Prost. Altul !

Și așa mai departe pînă cînd în zece minute au citit toți elevii clasei. Firește însă că nici unul nu a citit corect, după cum recunoaște și profesoara. Ceea ce nu a împiedicat-o să continue cu perseverență.

Este foarte greu de presupus însă că, sub permanența amenințare a intruperii la prima greșeală, elevii vor reuși vreodată să citească în mod corect. Oricît de bine s-ar fi pregătit, presiunea îi care sînt supuși îi

face să greșească. Pe de altă parte, elevii care scapă de sub presiune datorită fatalului „Ai greșit ! Stai jos !” nu mai sînt interesați să urmărească felul cum citește colegii lor. Știu că le-a trecut rîndul, că n-au învățat bine și că, deci, se pot resemna, vișind la ziua fericită cînd vor rămîne toată ora în picioare, citind și iar citind.

Ambele aspecte fac vizibilă inconsistența științifică a acestui procedeu, precum și rezultatele negative la care poate duce el.

Este lăudabil efortul acelor cadre didactice care încearcă să folosească metode și procedee noi. Dar atunci cînd ne hotărîm să utilizăm un procedeu trebuie să-l analizăm cu atenție sub toate aspectele, să vedem în ce măsură este util sau dăunător.

V. O.

diriginții și profesorii lor cum trebuie să lupte pentru a-și realiza visurile ? I-au ajutat oare să poată transforma aceste visuri în realitate ? Desigur că nu. Elevii știu că în patria noastră le sînt deschise toate porțile și de aceea au visuri temerare. Dar ei trebuie să știe și că visurile se pot împlini numai prin muncă, trebuie ajutați să muncească bine. Se pare însă că diriginții și profesorii lor s-au mulțumit doar să le spună că, dacă nu învăț, nu vor putea trece examenul de maturitate și concursul de admitere în facultăți...

Intr-adevăr, cercelînd tematica orelor de dirigenție la clasele cu mulți elevi rămași în urmă la învățătură — de exemplu la una din clasele a XI-a ale Școlii medii nr. 30, unde din 32 elevi 17 au avut în primul trimestru medii sub 5 și 7 note mediocre — am constatat că dirigințele nu și-a propus să discute probleme legate de alegerea profesiei, n-a întreprins nimic pentru a le sporii simțul de răspundere, pentru a le forma o atitudine patriotică față de munca școlară. În schimb, pentru tot decursul trimestrului II au fost planificate ore de dirigenție „festive”, „medalioane” etc. — și asta în timp ce clasa se află într-un serios impas privind situația la învățătură. S-a procedat mult mai just la unele clase a XI-a de la Școala medie nr. 18, ai căror diriginți, avînd în centrul preocupărilor lor problemele concrete ridicate de situația clasei, dezbăt în orele de dirigenție teme ca „Alegerea profesiei — unul din cele mai importante momente din viața omului”, „Doresc să ajung specialist de înaltă calificare, pentru a fi util societății noastre socialiste”, „Exemple de patriotism din școală și din viață”, „A învăța bine este o datorie patriotică” etc. Asemenea teme trebuie discutate în toate școlile, pornindu-se de la

situația concretă a fiecărei clase, pentru a acționa perseverent și organizat asupra conștiinței și simțului de răspundere al elevilor, pentru a-i mobiliza la un studiu permanent și conștiincios. Un important sprijin în această muncă îl pot da organizațiile U.T.M. din școală care, la rîndul lor, trebuie sprijinite mai larg de diriginți în această privință.

Se impune, de asemenea, și o mai strînsă legătură cu părinții. Dacă cei mai mulți dintre ei își cunosc îndatoririle privind supravegherea studiului copiilor lor, mai sînt încă unii care consideră că este suficient să le asigure cele necesare și să-i trimită la școală. Dar oare este vorba aici numai de vina părinților ? Desigur că nu. Dacă cercetezi mai îndeaproape lucrurile afli că diriginții claselor unde învăță copiii unor asemenea părinți n-au făcut nici o dată vizite la domiciliul acestora și nici nu i-au chemat mai insistent la școală pentru a sta de vorbă cu ei. Iată de ce nu e de mirare că unii părinți nu-și supraveghează copiii, nu asigură o folosire rațională a timpului pe care-l petrec aceștia în afara școlii, ceea ce duce de multe ori la neglijarea învățăturii.

Firește, într-un articol nu pot fi epuizate toate cauzele care duc la menținerea unor rezultate slabe la învățătură. Nici nu ne-am propus să facem acest lucru. Am dorit doar să atragem atenția, pe baza cercetării situației din cîteva școli, asupra unor lipsuri care trebuie neapărat lichidate, pentru ca elevii școlilor noastre să devină cadre bine pregătite, capabile să rezolve problemele complexe pe care le vor pune în fața lor producția, viața.

O. ROȘEANU
șef adjunct al secției
de învățămînt a Capitalei

Activitatea comisiilor metodice de specialitate într-un grup școlar minier

Înșurubarea la un nivel cât mai înalt de către viitorii mineri a cunoștințelor predate în școală, pregătirea lor de specialitate în strânsă legătură cu tehnica înaintată folosită în industria extractivă constituie o preocupare centrală a cadrelor didactice de la Grupul școlar minier din Petroșeni. O atenție deosebită acordă acestei probleme cele șase comisii metodice de specialitate din școală.

Pe primul plan al activității comisiilor figurează acțiunile orientate către perfecționarea continuă pedagogică și tehnico-științifică de specialitate a cadrelor didactice, precum și către îmbunătățirea metodelor de predare a cunoștințelor și de formare a deprinderilor practice.

Una dintre principalele forme ale activității comisiilor metodice pe linia perfecționării cadrelor didactice o constituie organizarea de lecții deschise, care se referă la disciplinele predate în cadrul fiecărui tip de școli. Astfel de lecții sunt pregătite din vreme, atent și minuțios. De exemplu, pentru a prezenta lecția de mecanică tehnică cu titlul „Centre de greutate”, inginerul Mihai Pătrașcu a arătat în prealabil, în cadrul comisiei metodice, care vor fi obiectivele lecției și cum își propune să organizeze predarea. Pe baza discuției purtate în comisia metodică el a îmbunătățit planul lecției, care astfel și-a atins pe deplin scopul.

Pentru a asigura o eficacitate sporită lecțiilor deschise, acestea au fost în așa fel organizate încât fiecare să evidențieze o anumită problemă cu caracter metodic. De pildă, lecția deschisă de tehnologia meseriei de strungari, ținută la anul I de profesorul Sofronie Sirbu a urmărit să prezinte unele principii metodice privind folosirea materialului didactic, lecția de electrotehnică predată de ing. Dumitru Crăciun la școala tehnică de maștri, a evidențiat melodică recapitulării cunoștințelor pe baza lucrărilor practice în laboratorul de electrotehnică etc.

Organizarea după fiecare lecție deschisă a prezentării unor referate cu caracter metodic și tehnico-științific de specialitate constituie o altă acțiune importantă a comisiilor metodice pe linia perfecționării profesionale a profesorilor și maștrilor-instructori. Multe din referatele prezentate de cadrele didactice ale școlii au determinat, prin conținutul lor interesant, debateri însuflețite care au contribuit la îmbunătățirea procesului de predare. Așa au fost, de exemplu, referatele „Corelația dintre disciplinele de cultură tehnică și cele de cultură generală în școlile tehnice cu specific minier”, „Rolul maistrului-instructor în învățământul practic”, „Metodica predării desenului” etc. Ele au reușit să sintetizeze experiența pozitivă

acumulată în predare de către profesorii școlii și să desprindă o serie de concluzii privind activitatea de viitor.

Comisiile metodice se preocupă îndeaproape și de ridicarea nivelului instruirii practice a elevilor. Astfel, comisia metodică de lucrări practice acordă o atenție deosebită felului cum se desfășoară procesul de instruire în atelierul-scoală. Pentru a-i ajuta pe maștrii-instructori în munca lor, comisia a organizat asistențe ale acestora la orele de tehnologia meseriei, de tehnologia materialelor și de desen tehnic. Aceasta a determinat îmbunătățirea metodelor de predare la orele de instructaj introductiv, ridicarea nivelului științific al explicațiilor.

Printre formele cele mai eficiente ale activității desfășurate de comisia metodică de practică în sprijinul muncii maștrilor-instructori se înscrie de asemenea stabilirea materialului legat de predarea fiecărei teme — bibliografia, materialul demonstrativ, documentația tehnică necesară, alcătuirea listei de unelte necesare efectuării fiecărei operații și stabilirea întregului utilaj necesar. O realizare importantă pe această linie este alcătuirea tabelului de obiecte pe care le execută elevii în cadrul practicii. Aceste obiecte au fost astfel alese încât să se realizeze atât scopul instructiv — creșterea treptată a dificultăților de execuție a obiectelor confecționate — cât și caracterul util al lucrărilor.

Pentru a veri mai mult în ajutorul cadrelor didactice, comisiile metodice au elaborat și îndrumări metodice privind desfășurarea lecțiilor și a lucrărilor de laborator în anumite etape ale anului școlar, au indicat ce lucrări noi de specialitate trebuie studiate individual de către profesori, s-au preocupat de organizarea cercurilor de elevi și de tematica activității acestora etc.

O rodnică activitate desfășoară cercurile metodice și în domeniul înzestrării școlii cu material didactic. Astfel, comisia metodică de tehnologia meseriei s-a îngrijit de confecționarea unor machete de mașini-unelte, a procurat aparate de măsură și control pentru laboratoare etc. Comisia metodică de exploatarea minierei s-a preocupat de confecționarea unui număr de 20 de machete care oglindesc diferitele metode de exploatare folosite în industria cărbunelui. De pildă, s-a confecționat macheta unui abataj cu front scurt de la Aninoasa, macheta unui abataj cameră direcțional care înfățișează pregătirea și executarea lucrărilor de rableu, la mina Vulcan, o galerie armată în inele așa cum există la mina Petrila etc.

De asemenea, membrii comisiei metodice de mașini miniere au confecționat, cu sprijinul elevilor, o serie de machete ale unor uti-

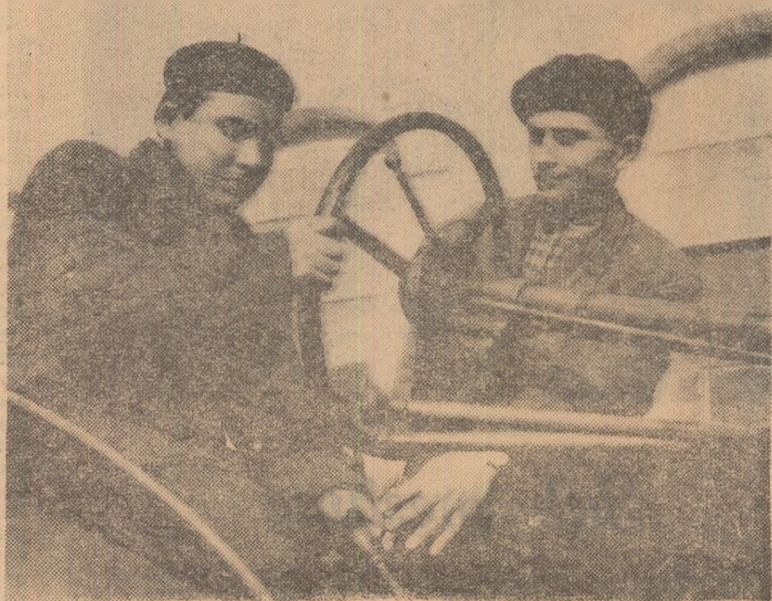
laje care se folosesc la mecanizarea și transportul cărbunelui.

O contribuție importantă la confecționarea materialului didactic a adus comisia de desen tehnic, ai cărei membri au executat diferite planșe privind intersecțiile de corpuri geometrice, construcțiile de curbe ciclice, construcția roților dințate precum și panouri cu diferite planșe.

Lărgindu-și mereu orizontul activității, astfel încât să cuprindă toate laturile procesului de învățământ, comisiile metodice de specialitate ale grupului nostru școlar constituie instrumente de bază în perfecționarea activității cadrelor didactice.

MARTIN BIRO

directorul Grupului școlar minier din Petroșeni

Elevii Centrului școlar agricol din Craiova învață să conducă tractorul

Pregătiri pentru practica de primăvară

Peste puțin timp, elevii din anii II și III ai școlilor de mecanici agricoli își vor începe practica de producție în unitățile S.M.T. și G.A.S. Ei vor lucra în campania de primăvară alături de muncitori participând la pregătirea terenului în vederea însămințării, precum și la semănarea culturilor prășitoare și a plantelor furajere, ceea ce le va permite să aplice larg cunoștințele însușite în școală la lecțiile de specialitate și să-și consolideze deprinderile de muncă.

În acest an, ca urmare a reorganizării învățământului agricol, s-au creat condiții mai bune pentru desfășurarea practicii viitorilor mecanizatori. Recent, secția de învățământ și propagandă din Consiliul Superior al Agriculturii, în colaborare cu conducerea trusturilor S.M.T. și Gostat, a întocmit programele de practică în producție, adaptându-le la condițiile specifice întreprinderilor productive. De asemenea, a stabilit secțiile în care se va efectua practica, în așa fel încât acestea să corespundă specialității pentru care se pregătesc viitorii mecanizatori și să se asigure îndeplinirea lucrărilor prevăzute în programele fiecărui an de studiu. Aceste măsuri adoptate pe plan central constituie un important sprijin acordat organizării practicii în fiecare școală.

În același timp, condițiile de practică s-au îmbunătățit datorită faptului că noua formă de organizare a învățământului agricol a creat legături mai strânse între școlile de mecanici agricoli și unitățile de producție. Fiind școlarizați chiar de stațiunea de mașini și tractoare sau de gospodă-

ria agricolă de stat în raza căroră își au domiciliul părinții lor, elevii vor lucra, în timpul practicii, pe ogoarele gospodăriei colective din care fac parte aceștia. Desigur că o asemenea legătură permanentă a părinților cu elevii în timpul practicii contribuie la mai buna desfășurare a acesteia. De mare însemnătate este faptul că viitorii mecanizatori sunt repartizați la lucru, în tot timpul școlarității, în unitățile unde vor munci după absolvirea școlii. Aceasta le permite ca, în decursul celor trei ani de studii, să cunoască bine specificul locului de muncă, natura solului, comportarea terenului etc.

În cadrul noii organizări a practicii, sarcinile privitoare la instruirea elevilor revin în cea mai mare parte brigăzilor de tractoriști — verigi de bază ale muncii mecanizate din agricultură. Inzestrate cu tractoare și mașini agricole variate, capabile să execute mecanizat un număr tot mai mare de lucrări agricole, brigăzile de tractoniști îi pot ajuta din plin pe elevi să-și însușească tehnica executării lucrărilor agricole și să-și îndeplinească în bune condiții sarcinile de producție, în așa fel încât să poată lucra singuri, în schimbul II, pe diferite agregate. Faptul că brigăzile de tractoare au o organizare permanentă prezintă de asemenea un mare avantaj pentru pregătirea practică a viitorilor mecanizatori. Astfel, elevii vor putea să-și organizeze mai bine munca în brigada unde vor fi repartizați, să folosească deplin capacitatea de lucru a tractoarelor și mașinilor agricole și deci să execute lucrări de calitate, aducându-și întreaga

contribuție la creșterea producției agricole la hectar.

Paralel cu deprinderile de muncă a utilajului tehnic, practica de primăvară efectuată în brigăzile de mecanizatori va permite elevilor să-și lărgescă cunoștințele cu privire la principalele procese de producție, iar atmosfera care domnește în cadrul brigăzilor va contribui la întărirea disciplinei elevilor, va face să crească simțul lor de răspundere pentru buna îngrijire a tractoarelor și mașinilor agricole, pentru pregătirea în bune condiții a locului de muncă.

Pentru asigurarea unei rodnice desfășurări a practicii în producție, între școala noastră și întreprinderile productive au fost încheiate convenții, elaborându-se de comun acord planul de lucru pe care le vor efectua elevii, plan defalcat pe sectoare, ateliere, brigăzi de tractoare. Planul cuprinde, de asemenea, obligațiile de practică ale elevilor, condițiile de lucru la mașini etc.

Eficiența practicii în producție a elevilor depinde, desigur, de felul cum organizarea acesteia corespunde scopurilor instructiv-educative, de felul cum este îndrumată ea de către colectivul însărcinat cu conducerea activității elevilor. Pentru ca munca în producție să se desfășoare cât mai bine, cu rezultate cât mai valoroase, conducerea școlii noastre a organizat un instructaj cu profesorii care conduc practica. Acestora li s-a cerut ca, de fiecare dată când începe o nouă lucrare, să stabilească împreună cu mecanicul-sef al unității locurile de muncă și utilajul necesar. În așa fel încât fiecare elev sau grupă de elevi să treacă prin toate lucrările cerute de participarea la o campanie agricolă. După efectuarea fiecărei lucrări profesorii vor analiza rezultatele muncii depuse, stabilind în continuare obiectivele care vor fi urmărite în cadrul practicii, în funcție de condițiile de desfășurare a noilor lucrări. Profesorii delegați cu conducerea practicii în fiecare unitate au fost instruiți asupra felului cum să îndrume munca elevilor repartizați în brigăzile de tractoare, ținând seama de aptitudinile acestora, de mașinile cu care au lucrat până în prezent, de lucrarea agricolă ce le-a fost încredințată spre executare.

Străduindu-ne să asigurăm o cât mai bună desfășurare a practicii elevilor în producție, căutăm să desăvârșim pregătirea profesională a elevilor noștri în lumina sarcinilor puse de întărirea continuă a agriculturii noastre socialiste.

Ing. ST. DUMITRACHE

directorul Școlii de mecanici agricoli din Roșiorii de Vede

Maștrii-instructori de la Școala profesională de construcții din orașul Pitești aduc o contribuție de preț la pregătirea viitorilor zidari, mecanici, instalatori, electricieni și timplari pentru marile șantiere de construcții din regiune.

Să facem cunoștință cu unul dintre cei mai buni maștri ai școlii — tovarășul Gheorghe Diu, care predă mecanica utilajului, pentru construcții și terasamente. Nu lucrează decât de câțiva ani în școală, dar activitatea lui a contribuit la buna pregătire a multor mecanici. Fostii lui elevi Ion Săvulescu, Gheorghe Marcu, Ion Dobra, Marin Argeșanu și mulți alții sînt în prezent printre cei mai apreciați mecanici ai macaralelor-turn de pe diferite șantiere de construcții din regiune.

Iată-l în atelier, la ora de curs cu elevii. Cu ochelarii de protecție la ochi, cu aparatul de sudură în mână, acest om robust, destul de tînăr, cu o voce blîndă, demonstrează elevilor de anul I procesul de

sudură. Lecțiile sale practice sînt totdeauna interesante și atractive pentru elevi, datorită expunerii clare și bogatului material intuitiv, creat și confecționat de el. În orele de instructaj practic cu elevii anulului I, maestrul-instructor Gheorghe Diu a realizat numeroase obiecte utile — cuiere și paturi de metal, lucrări pentru instala-

Contribuția maștrilor

lații sanitare, gaze și lumină necesare diferitelor întreprinderi și instituții etc. În același timp, la cabinetul tehnic poți găsi numeroase piese pe care le-a lucrat cu elevii — secțiuni de pistoane, roți dințate, biele, manivela. Mai mult chiar, împreună cu elevii din anul III maestrul a reușit să realizeze dintr-o mașină repartizată de I.C.M. ca material demonstrativ un autocamion în stare perfectă de funcțiune. Pe lângă fap-

tul că folosește mult la practica elevilor de la secția mecanică, autocamionul permite elevilor din anii II și III să viziteze des șantierele de construcții din oraș și regiune. Tot cu el elevii frunțau la învățătură și în activitatea obișnuită au făcut multe excursii pentru cunoașterea bogățiilor și frumuseților patriei — pe Valea Oltului, pe

Valea Prahovei, la Ploiești, Brașov, București, Tîrgoviște, Cheile Dimbovicioarei. Tot maestrul Diu a realizat anul trecut, din resurse locale, o instalație de baie pentru elevi, aducînd școlii economii de peste 2000 de lei.

Realizări frumoase a dobîndit în munca lui cu elevii și maestrul Constantin Iordache. El s-a preocupat în mod deosebit de confecționarea unor materiale demonstrative cum

sînt secțiuni în diferite piese, instalații de lumină, tablouri de siguranță etc.

Cu maștri ca Gheorghe Diu, Constantin Iordache sau alții cum sînt Nicolae Marin, Grigore și Nicolae Orăscu, I. Șerbănescu, P. Diaconescu etc. școala se mîndrește pe drept cuvînt, căci, pe lângă faptul că pun multă dragoste în instruirea elevilor, sînt buni gospodari, stimulîndu-i prin exemplul lor și pe elevii din grupele pe care le conduc la practică. Astfel, ei au reușit ca împreună cu grupele lor să amenajeze și să transforme încăperile necesare lucrărilor practice, grupul alimentar etc.

Toate aceste fapte dovedesc strădania maștrilor școlii profesionale de construcții din orașul Pitești ca, sub conducerea organizației de partid, alături de profesori și de conducerea școlii, să dea patriei noi generații de constructori, tot mai bine pregătiți.

I. ONICEL
Pitești

DIN ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR SINDICALE

Zilele trecute a avut loc conferința sindicală a salariaților din școlile elementare și medii din orașul Cluj, care a analizat aportul adus de organizațiile sindicale la îmbunătățirea procesului de învățământ, la ridicarea pe o nouă treaptă a activității cultural-educative și de asigurări sociale a membrilor de sindicat.

Din darea de seamă prezentată și din discuții a reieșit că în anul care a trecut comitetul sindicatului a sprijinit mai concret cadrele didactice în activitatea lor pedagogică. Au fost organizate mai multe lecții deschise, interesanțe la ore și la activitățile ce se desfășoară în afara clasei, precum și alte acțiuni care au contribuit la extinderea celor mai bune metode de predare, la ridicarea măiestriei pedagogice. Munca desfășurată pe linie sindicală a contribuit astfel la creșterea numărului de elevi promoși într-o măsură însemnată față de anul școlar anterior.

Conferința a discutat și aprobat bugetul financiar și planul de venituri și cheltuieli de asigurări sociale. Așa cum prevede bugetul financiar, în acest an vor fi cheltuiți peste 80.000 lei pentru activitatea culturală și sportivă de masă. Vor fi procurate

In timpul prezentării dării de seamă

rate cărți și echipament cultural-sportiv, instrumente și aparate muzicale, vor fi organizate manifestări culturale, asigurându-se astfel noi condiții pentru folosirea în mod plăcut și instructiv de către cadrele didactice a timpului lor liber.

Conferința a subliniat necesitatea îmbunătățirii pe mai departe a muncii comitetului sindicatului, a generalizării experienței pozitive a cadrelor didactice menite să ducă la îmbunătățirea procesului instructiv-educativ în școlile orașului Cluj.

Căutând să contribuie în mod cât mai eficient la îmbunătățirea conținutului muncii instructiv-educative, organizația noastră sindicală acordă o mare atenție bunei desfășurări a consfătuirilor de producție care au loc trimestrial. În această privință primim un sprijin important din partea organizației de partid.

Avind în vedere rolul însemnat pe care îl pot avea consfătuirile de producție în ridicarea nivelului activității din școală, ne-am străduit să le pregătim și să le organizăm cât mai bine. În primul rând ne-am preocupat ca temele alese pentru aceste consfătuiri să intereseze marea majoritate a membrilor de sindicat, să fie folositoare pentru toți.

Iată, de pildă, cum s-a desfășurat prima consfătuire de producție din acest an, a cărei temă a fost „Dezvoltarea exprimării corecte a elevilor”. În cadrul ei s-a prezentat un referat care privea aspecte ale muncii pentru dezvoltarea exprimării elevilor la toate obiectele și în toate clasele și a avut loc o lecție deschisă de limba română, ținută la clasa a V-a. Și referatul și observațiile pe marginea lecției au pus în lumină multiple și variate mijloace ce pot fi folosite cu succes în clasele I-VII pentru dezvoltarea exprimării orale și scrise a elevilor: explicarea cuvintelor noi, introducerea acestor cuvinte în vocabularul activ al elevilor prin folosirea lor în expunerile orale, alcătuirea unor compuneri orale și scrise, începând cu cele care descriu un tablou și sfârșind cu compuneri pe baza observațiilor, impresiilor și experienței elevilor, organizarea unor emisiuni pe teme de ortografie la stația de radioamplificare a școlii etc. Aplicate în activitatea școlii, măsurile propuse au și început să dea roade.

Cu rezultate deosebit de bune s-a soldat consfătuirea de producție cu tema „Excursiile și va-

lorificarea lor”. Referatul sistematic și bine documentat prezentat la această consfătuire a dat o orientare precisă cadrelor didactice asupra tehnicii organizării excursiilor, a arătat cum pot contribui acestea la îmbunătățirea cunoștințelor predate, la legarea teoriei de viață, de practică, la dezvoltarea dragostei elevilor față de patrie, față de poporul muncitor, față de partid. Apoi, folosindu-se diapositivele lucrate în școală, s-au prezentat și s-au comentat aspecte dintr-o serie de excursii făcute cu elevii în diferite regiuni ale țării. Astfel, aspectele din excursia organizată la Peștera Scărișoara și la Cheile Turzii au demonstrat cele spuse în referat cu privire la rolul excursiilor în îmbogățirea cunoștințelor științifice ale elevilor. Aspectele din vizita la hidrocentrala „V. I. Lenin” din Bicaz au ilustrat cele afirmate în legătură cu legarea teoriei de practică, iar aspectele din excursia pe litoral au subliniat marile resurse educative ale acestei importante forme de activitate.

Discuțiile purtate la consfătuire au scos în evidență și alte lucruri pozitive ale excursiilor — dau posibilitatea să se adune un bogat material didactic (plante, roci, insecte etc.) care îmbogățesc muzeul școlii, aduc o contribuție importantă la formarea unor trăsături de caracter cum sînt curajul, îndrăzneala, spiritul de inițiativă, de organizare, îi deprind pe elevi să învingă greutățile, le cultivă dorința de a certeta, de a cunoaște, dezvoltă reprezentările și vocabularul elevilor etc.

Consfătuirea s-a încheiat cu hotărîrea de a se organiza, la Hidrocentrala Sadu V, o excursie de orientare pentru cadrele didactice ale școlii așa încît acestea să poată organiza mai bine, la rîndul lor, excursiile cu elevii.

Participarea activă a membrilor de sindicat la discuțiile din cadrul consfătuirilor de producție face cu puțință realizarea unui larg schimb de experiență, iar hotărîrile luate cu acest pri-

lej au un puternic rol mobilizator, constituind un stimulent pentru o muncă tot mai rodnică, mai eficientă.

MARIA MIHĂLȚAN

Școala de 8 ani nr. 15, Sibiu

*

Apresiasi importanța pe care o are educația fizică în dezvoltarea armonioasă a elevilor, în educarea lor comunistă, organizația sindicală de la Școala de 8 ani nr. 32 din Capitală și-a propus, încă de la începutul anului școlar, ca această problemă să formeze obiectul unei consfătuiri de producție. Consfătuirea urma să discute felul în care educația fizică influențează asupra dezvoltării multilaterale a elevilor, asupra nivelului lor la învățatură și a disciplinei lor.

În cadrul consfătuirii de producție s-a prezentat un referat alcătuit pe baza cunoașterii amănunțite a modului cum se predă educația fizică și a rezultatelor acesteia. Referatul a arătat cum practicarea exercițiilor fizice și a jocurilor sportive a contribuit la întărirea sănătății copiilor, la înarmarea lor cu importante deprinderi igienico-sanitare.

În discuțiile purtate în consfătuire cadrele didactice au subliniat rolul important al predării educației fizice în procesul instructiv-educativ din școală. Referindu-se la experiența lor, învățătorii și profesorii au arătat cum prin efectuarea exercițiilor fizice elevii s-au deprins cu munca ordonată, și-au întărit voința, răbdarea, dorința de a învinge greutățile. De asemenea, fortificându-i pe copii, exercițiile fizice i-au ajutat să muncească mai bine pentru însușirea cunoștințelor. Totodată, consfătuirea de producție a ajutat la îmbunătățirea pe mai departe a predării educației fizice în școală și a determinat diriginții să discute cu părinții mai des probleme legate de dezvoltarea fizică a elevilor.

C. NICULESCU

Școala de 8 ani nr. 32 din București

În cercările tinerilor naturaliști

La Școala de 8 ani din comuna Risipti, raionul Calafat, se desfășoară o activitate intensă în cadrul cercului tinerilor naturaliști. Aici elevii discută teme cu caracter științific, confecționează material didactic pentru lecțiile de științe naturale, se efectuează experiențe pe marginea cărora se fac observații dintre cele mai interesante.

Printre temele discutate în cadrul cercului au stîrnit mult interes cele referitoare la originea speciilor, la transformarea animalelor în decursul vremii etc. De asemenea, îi atrag mult pe tinerii naturaliști experiențele privind procesul de fotosinteză.

O activitate rodnică desfășoară și cercul tinerilor naturaliști de la Școala de 8 ani din satul Stirbă, raio-

nul Fălțiceni. Aici în cadrul cercului funcționează 3 secții de botanică experimentală, de creștere a animalelor domestice și de ocrotire a animalelor.

În secția de botanică experimentală se studiază puterea germinativă a soiurilor de plante cultivate de gospodăria agricolă colectivă, condițiile locale de microclimat și sol etc. Secția de creștere a animalelor domestice studiază rasele de animale domestice de la G.A.C. și metodele de îmbunătățire a productivității acestora. Iar secția de ocrotire a animalelor urmărește apărarea păsărilor folositoare omului împotriva dăunătorilor agro-silvici, instalarea lor în cuiburi artificiale, cit și efectele poluării râului Suceava asupra populației piscicole din acest bazin.

O ședință de analiză și problemele ei

Nu de mult a avut loc la secția de învățământ a regiunii București o ședință la care au participat șefii secțiilor raionale de învățământ și directorii tuturor școlilor medii din regiune. Obiectivul prim al ședinței a fost analiza muncii acestor școli, analiză care s-a desfășurat pe baza unui referat al secției de învățământ și a constatărilor unor brigăzi de inspecție ce au cercetat activitatea școlilor medii din Răcari și Bolintinul din Vale.

Referatul secției de învățământ a prezentat în mod analitic rezultatele obținute în procesul instructiv-educativ în școlile regiunii, a scos în evidență metodele și procedeele care au dus la creșterea numărului de promoși, la înlăturarea mediocrității, a popularizat experiența acelor profesori care tind să evite șablonul și caută să descopere căi noi și eficiente pentru ridicarea nivelului la învățatură. S-a arătat astfel că unii profesori care predau în școlile regiunii, considerind că fiecare lecție trebuie să constituie o verigă încadrată armonios în întreg lanțul procesului de învățământ, se pregătesc pentru un grup de lecții organice legate între ele și reușesc, în felul acesta, să dozeze mai judicios cunoștințele pe care le predau. Unii dintre ei, pentru a-i determina și pe elevi să-și însușească nu cunoștințe izolate una de alta, ci un sistem de cunoștințe, efectuează verificarea abia după ce s-a predat un ciclu de lecții organice legate între ele. Rezultatele, bineînțeles, nu sînt încă suficiente de concludente, experiențările fiind în faza de început, dar referatul a consemnat, ca un incontestabil fapt pozitiv, că profesorii caută mereu căi noi pentru desăvîșirea muncii lor.

Atît referatul cit și participanții la discuție au acordat multă atenție problemelor educative și, în special, organizării orelor de dirigenție. S-a arătat că, în general, comisiile diriginților au dat un sprijin larg în ceea ce privește alcătuirea tematicii acestor ore. La rîndul lor, directorii au asistat la mai multe ore de dirigenție decît în trecut și au căutat să ajute diriginților în găsirea unor forme variate și eficiente de muncă educativă.

Discuțiile cu privire la munca educativă au prilejuit și un interesant schimb de idei între participanții la consfătuire. Astfel, tov. I. Constantin, directorul Școlii medii din Călărași, a arătat că, deși problemele orei de dirigenție sînt la ordinea zilei în preocupările organelor de specialitate, ca și în presa pedagogică, îndrumările date școlilor cu privire la desfășurarea acesteia sînt prea generale și nu cuprind precizări concrete. El a propus în consecință, pe lângă publicarea unor culegeri de articole, organizarea unor ore de dirigenție model. Alți directori, ca de exemplu tov. Alexandru Mardare, directorul Școlii medii din Zimnicea, au combătut această propunere, accentuînd faptul că în organizarea

orelor de dirigenție nu se pot da tipare dinainte pregătite, intrucît viața pune în fața diriginților probleme extrem de variate. Este necesar, a subliniat tov. Mardare, ca dirigențele să fie cit se poate de bine pregătite atît din punct de vedere politic și ideologic cit și profesional, să-și cunoască foarte îndeaproape elevii, în așa fel încît să poată discuta la orele de dirigenție temele cele mai adecvate nivelului de pregătire, virște și problemelor specifice clasei sale și să evite cu desăvîșire șablonul.

Cu interes au fost întimpinate de participanții la discuții și referatele celor două brigăzi de inspecție. Cuprinzînd nenumărate exemple din activitatea școlilor inspectate (mai ales a celei din Bolintinul din Vale), aceste referate nu s-au ridicat însă pînă la desprinderea unor concluzii care să le facă folositoare tuturor școlilor regiunii, rîmînînd valoroase doar pentru directorii școlilor respective și pentru inspectorii din raioanele unde se află acestea. O dovadă că lucrurile stau așa este faptul că directorii prezenți la consfătuire n-au notat, în carnetele lor, aproape nimic din cele spuse în referate și prea puțin s-au referit la ele și în discuții. Este deșigur vina secției de învățământ a regiunii, care s-a mulțumit cu relatarea în stil de proces-verbal a referatelor alcătuite de brigăzi și nu le-a cerut să scoată în evidență, din întregul material, ceea ce putea fi important pentru toți, ceea ce ar fi contribuit cu adevărat la îmbunătățirea muncii în toate școlile medii din regiune. Se putea face acest lucru măcar atunci cînd s-au tras concluziile ședinței. Se putea arăta, de exemplu, ce sarcini generale decurg din constatările făcute la școlile din Răcari și Bolintinul din Vale, ce învățăminte trebuie să tragă din aceste constatări, nu numai școlile și secțiile de învățământ respective — care de altfel cunoșteau dinainte cele spuse în referate — dar și toți directorii și șefii de secție prezenți.

În organizarea ședinței s-a vădit și o altă deficiență — anume, aceea că secția de învățământ a regiunii nu a orientat suficient nici referatele, nici discuțiile, spre dezbateră adîncită a unor probleme esențiale. S-a discutat de aceea despre foarte multe lucruri și, cum e firesc în asemenea condiții, unele din ele au fost tratate superficial. Punctul de greutate s-a deplasat cînd spre munca din școli cînd spre activitatea secțiilor de învățământ raionale, fără să ducă la rezolvarea multumitoare a problemelor esențiale.

În general, însă, ședința a fost fructuoasă, datorită mai ales largii participări la discuții a directorilor de școli. Părerile s-au confruntat deschis, scoțînd în evidență strădania diriginților de a găsi cele mai bune căi de ridicare a nivelului muncii instructiv-educative.

E. ROMAN

În problema manualelor

(Urmare din pag. 1)

elevului de astăzi, chiar la o vîrstă fragedă, a crescut. Nu s-a făcut, la noi, un studiu asupra acestei probleme și, de aceea, nu ne putem pronunța dacă această capacitate medie de înțelegere și asimilare este la nivelul gradului de abstracție și complexitate al problemelor de cultură generală. Este recunoscut, de asemenea, că multe greutăți, din acest punct de vedere, sînt învinse prin perfecționarea metodelor de predare și îmbogățirea lor continuă cu mijloace auxiliare — în special mijloace audio-vizuale — care accelerează ritmul de înțelegere și de asimilare a cunoștințelor și asigură fixarea lor mai

temeinică decît expunerea verbală.

Cu toate acestea, pentru a ne situa pe un teren mai precis determinat, este nevoie să se lămurească deplin cit de bogat și de larg se extind conținutul actual și sfera noțiunii de cultură generală pe care trebuie să o dea școala. Institutul de științe pedagogice a și pus în studiu, în planul său de lucrări în anul în curs, definirea noțiunii de cultură generală în epoca actuală, potrivit sarcinilor mărețe ale dezvoltării societății noastre socialiste.

Considerăm că participarea la discutarea manualelor școlare este o contribuție la lămurirea

problemei de mai sus, deoarece, cînd apreciezi măsura în care un manual satisface sau nu cerințele școlii trebuie să te gîndești mai întîi care sînt aceste cerințe și să-ți stabilești un punct de vedere în această privință. Participarea la discutarea manualelor fără această bază este, după părerea noastră, puțin eficientă. De fapt, în jurul acestei idei despre ce trebuie să însemne cultura generală pe care o dă școala e necesar să se închege toate celelalte păreri și propuneri care sînt în mod firesc subordonate. Credem că de pe această poziție trebuie privită și dusă discuția despre conținutul manualelor școlare.

În cinstea zilei de 8 Martie

În școli se simte de pe acum atmosfera sărbătorească ce caracterizează, an după an, zilele din preajma sărbătorii de la 8 Martie.

La Școala de meserii nr. 1 din Capitală, de pildă, elevele pregătesc, în cinstea Zilei Internaționale a Femeii, o bogată expoziție. Viitoarele specialiste în tehnica confecției vor prezenta aici o varietate largă de confecții pentru femei și copii. Lucrările pe care le vor prezenta elevele claselor de confecții, ca și lucrările efectuate în cadrul cercului de artizanat sau preparatele realizate de viitoarele specialiste în arta culinară sînt o mărturie a talentului lor și a îndemnării dobîndite în școală.

Este neîndoieabil că la fel ca în anii trecuți, expoziția realizată în cinstea Zilei Femeii de către elevele Școlii de meserii nr. 1 din Capitală va trezi un larg și justificat interes.

★

În numeroase școli s-a încetățenit în ultimii ani tra-

diția pregătirii unor daruri pentru Ziua Femeii. O asemenea tradiție întîlnești și la școlile de 8 ani din Arad.

Elevii din clasele mai mici ale acestor școli execută în orele de lucrări practice diferite obiecte care se încadrează în programa de învățămînt și care vor face desigur multă bucurie celor cărora le vor fi dăruite: împletituri, șervețele și batiste cu cusături naționale, flori artificiale, desene etc.

La rîndul lor, elevii din clasele mari pregătesc fotomontaje și panouri reprezentînd aspecte din lupta pentru pace a femeilor din țara noastră, din alte țări socialiste și din întreaga lume.

Darurile sînt închinete de elevi mamei și surorii mai mari, învățătoarelor, profesoarelor. Cele mai reușite obiecte vor fi prezentate în cadrul expozițiilor organizate în cinstea zilei de 8 Martie în școli.

Însuflețită activitate culturală

Însufleții de dorința de a participa la ridicarea culturală a satelor, învățătorii și profesorii desfășoară o bogată activitate în rîndurile țărănilor colectivști.

Cadrele didactice de la Școala medie din Darabani, raionul Dorohei, de pildă, participă, sub îndrumarea organizației de partid, la acțiunile organizate de brigada științifică, lămurind țărănilor colectivști o serie de noțiuni din diferite domenii ale științei. Totodată, ei țin conferințe pe teme ca „Dezvoltarea și apărarea avutului obștesc în G.A.C.”, „Cultura — bun al întregului popor”, participă la acțiunile de rîspindire și popularizare a cărții, la activitatea artistică din cadrul cîmînului cultural etc.

În comuna Vrani din raionul Oravița, învățătorii și profesorii folosesc forme variate de muncă culturală. Astfel, ei țin conferințe pe teme agrozootehnice, organizează seri literare (de exemplu, despre viața și opera lui M. Eminescu și a lui M. Sadoveanu) etc.

Și cadrele didactice din raionul Botoșani sînt antrenate într-o susținută activitate cultural-științifică. Aici s-au organizat brigăzi științifice formate din profesori fruntași care le vorbesc țărănilor colectivști despre apariția vieții pe pămînt, originea omului, rolul vitaminelor în alimentația omului etc. Este foarte apreciată și activitatea artistică a cadrelor didactice, care au contribuit mult la punerea în scenă a unor spectacole care s-au bucurat de un deosebit succes.

Li, bîsmăluțe și cărți

POSTA redactiei

Maria Loghin — Dorohei

Cadrele didactice pot cumula în învățămîntul de cultură generală, la clasele V-XI, pînă la $\frac{1}{2}$ normă activități didactice pentru care sînt retribuite cu 40 la sută din salariul funcției îndeplinite. În cazul dv., puteți cumula numai 10 ore de educație fizică ($\frac{1}{2}$ normă didactică), pentru care sînteți retribuită cu cota corespunzătoare. Cumulul se plătește și pe timpul vacanțelor de iarnă și de primăvară, dar nu se plătește în vacanța de vară, cînd cadrele didactice sînt considerate în concediu de odihnă.

Gheorghe Vașcu — raionul Șimleu.

Trecerea dv. în grupa 3-5 ani de salarizare după vechime nu se putea face decît după obținerea gradului definitiv și după depunerea actelor doveditoare că îndepliniți condițiile de grad și stagiul pentru această grupă. Modificarea salarizării decurge de la întii ale lunii următoare celei în care ați depus cererea de schimbare a grupei de salarizare și actele doveditoare. În funcție de acest lucru, puteți stabili data de la care vi se cuvine salariul la care vă referiți.

B. Ceavici — Arad

Intrucît la 1 august 1959 aveți un stagiul de peste 5 ani și mai mult de 3 ani de facultate, fiind în curs de calificare, în mod just ați fost încadrat profesor II, cu salariul prevăzut pentru gradul definitiv, grupa 5-10 ani. Nu puteați obține însă gradul definitiv fără examen, întrucît nu aveți studiile terminate, și, ca atare, după trecerea examenului de stat trebuia să vă prezentați la examenul de definitivat. Fără obținerea gradului definitiv nu aveți dreptul să treceți în grupa următoare de salarizare după vechime (10-20 ani).

Constantin Bîrbat — Blaj.

Trecerea dintr-o categorie în alta de salarizare după studii, grad sau vechime se face numai la cererea celui interesat, pe baza actelor doveditoare. Modificarea salarizării, în această situație, se aplică de la întii ale lunii următoare celei în care s-a depus cererea, însoțită de acte. În situația dv., trecerea în categoria profesor definitiv, grupa 3-5 ani, urma să se facă numai după depunerea cererii însoțite de adeverința de obținere a gradului definitiv și de actele de vechime. Dacă ați depus aceste acte la timpul potrivit, secția de învățămînt era obligată să

efectueze modificarea salariului și să vă plătească drepturile cvenite. Trecerea în grupa următoare de vechime — 5-10 ani — urma să se facă, de asemenea, după prezentarea actelor de vechime din care să rezulte că ați împlinit stagiul cerut. În cazul cînd n-ați depus la vremea actele nu vi se poate acorda acum diferența de salariu la care vă referiți.

Magdalena Halașiu — raionul Reghin

Problema pe care o ridicați prezintă două aspecte: acela al salarizării și acela al situației dv. în învățămînt (ca titulară sau ca suplinitoare). În privința salarizării, după dispozițiile existente pînă în anul 1959, puteați fi asimilată cu învățătorii calificați numai dacă ați fost titularizată în învățămînt pe baza deciziei M.I.P. nr. 42.844/1949, sau trecută de la gradul V la gradul IV. După 1959, pe baza Hotărîrii nr. 1059 puteați fi salarizată ca învățătorii de categoria I numai dacă ați fost atestată ca învățătoare. În funcție de problema atestării se stabilește și situația dv. actuală în învățămînt. Dacă ați fost atestată, puteți fi încadrată ca învățătoare titulară, în caz contrariu avînd doar situația de suplinitoare.

Gheorghe Avăn — raionul Horezu și Emil Marinescu — raionul Satu-Mare

Biblioteca centrală pedagogică din București, Intrarea Zalomit nr. 12, raionul 16 Februarie împrumută cărți oricărui învățător sau profesor pe baza unei adrese trimise de școala în care aceștia lucrează. De asemenea, dă orice fel de informație bibliografică (rezumate ale traducerilor, liste bibliografice pe diverse probleme etc.) direct cadrelor didactice care i se adresează.

Olga Caracudă — raionul Corabia; Z. Șerban — raionul Ploiești; Trică Romanița — raionul Orșova, Octavian Lepădatu — raionul Costești, Alexandru Zilișteanu — raionul Focșani, Vasile Șerban — Galați, Florica Rendeș — raionul Carei, Gheorghe Bilhac — raionul Tecuci, Emanoil Panaitescu — raionul Piatra Neamț, M. Ciobanu — Bacău, Ioana Costea — Arad, C. Dediu — raionul Tirnăveni.

Pentru problemele pe care le ridicați adresați-vă organelor locale.

Rozalia Juray — Carei, Aurica Dumitru — raionul Oravița

Problemele ridicate de dv. au fost lămurite în numerele anterioare ale gazetei noastre.

Din activitatea cercurilor pedagogice

Pentru a veni în ajutorul profesorilor care predau obiectul „Agricultura”, cercul pedagogic de specialitate din raionul Bacău organizează lunar instructaje metodice privind predarea materiei în luna viitoare. Instructajele metodice ținute de la începutul trimestrului al II-lea au contribuit mult la îmbunătățirea predării lecțiilor de agricultură.

PETRU JUVERDEANU
Bacău

★

La școala de 8 ani din Dumbrăveni, raionul Botoșani, a avut loc de curînd o ședință a cercului pedagogic al învățătorilor din comunele Siminicea, Verești și Dumbrăveni.

Ședința cercului pedagogic a

prilejuit un bogat schimb de experiență în ceea ce privește metodele de predare a lecțiilor de zoologie în clasa a IV-a. În cadrul ei învățătorii au asistat la o lecție deschisă, au ascultat un referat cu tema „Formarea bazei conceptiei materialist-dialectice despre natură prin predarea zoologiei” și au purtat discuții însuflețite împărțîndu-și reciproc experiența.

TATIANA IFRIM
Dumbrăveni

★

Cercul pedagogic al profesorilor care predau istoria în învățămîntul seral din Capitală acordă o deosebită atenție alcătuirii tematicii sale, astfel încît să poată

contribui în mod eficient la ridicarea nivelului predării. Ca urmare, în tematica cercului au fost incluse probleme cum sînt „Predarea cunoștințelor privind lupta de clasă în orînduirea feudală pe teritoriul patriei noastre”, „Educarea elevilor în spiritul dragostei față de patrie prin lecțiile de istorie”, „Recapitularea cunoștințelor despre istoria mișcării muncitorești din țara noastră pe baza unei vizite la Muzeul de Istorie a Partidului” etc.

Discutarea adîncită a unor astfel de teme ajută efectiv cadrele didactice să-și ridice măiestria pedagogică.

Prof. PETRE D. POPESCU
București

BIBLIOGRAFIE

A apărut REVISTA DE PEDAGOGIE nr. 1 ianuarie 1963.

În sumar:

Gh. Zupan, M. Floru, Al. Cazanțiu și N. Lungu: Modele experimentale pentru dobîndirea deprinderilor de către școlarii în vederea îndrumării și însușirii lor în însușirea unor profesii productive.

Tudor R. Popescu: Funcția educativă a familiei socialiste.

Mihai Nișescu: Cu privire la metoda analizei lecțiilor ținute de elevii școlilor pedagogice.

Ana Avădanei: Din experiența dezvoltării vorbirii elevilor în perioada preabecedară.

Nicolae Apostolescu: Considerații asupra căilor de ridicare a eficienței procesului de învățămînt.

Florica Mihai și Vintilă Panduru: Cu privire la introducerea seminarului în studiul economiei politice și al socialismului științific în școala medie de cultură generală.

M. Timofte, A. Coman și I. Ghivirgă: Sesiunile regionale și cea de-a IV-a sesiune centrală a „lecturilor pedagogice”.

Gheorghita Fleancu: La moartea lui Henri Wallon.

Diana Bîrbulescu: Unele forme și metode de instruire în etapa actuală de dezvoltare a școlii sovietice.

Petre Bîrbulescu: „Sociologia succesului” și educația comunistă.

Lucian Voiculescu: Considerații cu privire la manualul de limba franceză pentru clasa a VI-a.

Adrian Nicolescu: Unele observații critice privind manualul de limba engleză pentru clasa a VI-a.

Valentin Radu: Lumea spirituală a școlii.

Ana Tucicov-Bogdan: Un îndrumător pentru munca de cercetare în domeniul dialecticii.

Planul tematic al Revistei de pedagogie pe anul 1963.

A apărut revista NATURA, seria Biologie nr. 1, ianuarie-februarie 1963.

În sumar:

***: Concluziile Consfăturii de geobotanică din Banat.

I. F. Radu: Apa în diferite organe ale pomilor fructiferi.

T. Opris: Plantele endemice din țara noastră și unele probleme ale darwinismului.

M. Zarma: Microbiologia apelor interioare.

D. Ionescu: Din realizările în domeniul ameliorării plantelor leguminoase.

I. I. Bădea: Asolamentul ca mijloc de ridicare a producției agricole.

A. Muresan: Din experiența predării obiectului „Agricultura”.

E. Eliade: Cunoașterea principalelor boli ale unor plante cultivate.

N. Burlol: Întreținerea livezilor pe rod.

M. Bejenaru: Organizarea și desfășurarea lecțiilor de recapitulare la șt. naturală.

M. Macariș: Din activitatea cercului „Micii crescători de albine”.

NOTE, DOCUMENTARE, RECENZII, NOUȚĂȚI, INFORMAȚII, CALENDAR.

DIN ACTIVITATEA S.S.N.G.

A apărut

GAZETA MATEMATICA ȘI FIZICA,

Seria „A”, nr. 1/1963

În sumar:

N. Cristescu: Proprietăți mecanice ale solidelor deformabile.

E. Rusu: Secolul de aur al matematicii.

N. Bîrbulescu: Interpretarea cinetică a legii a II-a a termodinamicii.

C. Iacob, N. Mihăileanu: Despre studiul matematicii din învățămîntul de cultură generală.

Isai Savu: Probleme ale calculului cu aproximații în școala medie.

I. Ilasievici: Unele aspecte de la congresul internațional al matematicienilor, Stockholm 14-22 aug. 1962.

C. Corduneanu: Conferința echoslovacă de ecuații diferențiale și aplicațiile lor.

E. Cruceanu: Conferința internațională de fizica semiconductorilor de la Exeter — 1962.

Victor Dalmăca: Fenomene cerești în luna martie 1963.

Informație

Institutul de construcții din București anunță că termenul de înscriere la concursurile anunțate în „Gazeta învățămîntului” nr. 687 din 21 decembrie 1962 se prelungește pînă la data de 10 martie 1963.